

EKO KONSULTACIJOS

VIENINGA PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ IDENTIFIKAVIMO METODIKA

2022 m.

Dokumento pavadinimas: VIENINGA PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ IDENTIFIKAVIMO METODIKA

Dokumento stadija: Galutinė ataskaita

Projekto vadovė: Lina Šleinotaitė-Kalėdė
lina@ekokonsultacijos.lt
Tel. (8 5) 274 54 91, mob. 8 685 595 58

PARENGĖ

Vardas, pavardė	Pareigos
Lina Šleinotaitė-Kalėdė	Specialistė Nr. 1 – projekto (sutarties) vadovė
Jolanta Graudinytė	Specialistė Nr. 2 – atliekų srities ekspertė
Aušra Jonavičė	Specialistė Nr. 3 – atliekų laboratorinių tyrimų srities ekspertė
Inga Muliolė	Atliekų tvarkymo srities ekspertė
Marija Lippa	Atliekų tvarkymo srities ekspertė

Turinys

TEKSTE NAUDOJAMI SUTRUMPINIMAI	4
1 ĮŽANGA	5
2 PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ KLASIFIKAVIMAS	6
2.1 PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ KLASIFIKAVIMO ETAPAI	6
2.2 BUITYJE SUSIDARANČIŲ PAVOJINGŲJŲ ATLIEKŲ IDENTIFIKAVIMAS IR KLASIFIKAVIMAS	8
2.3 I ETAPAS - ATLIEKŲ KODO TIPO PARINKIMAS	9
2.3.1 <i>Atliekų sąrašo struktūra</i>	9
2.3.2 <i>Atliekų kodo parinkimas pagal Atliekų sąrašą</i>	10
2.4 II ETAPAS - KAI KURIŲ SPECIFINIŲ ATLIEKŲ SRAUTŲ KLASIFIKAVIMAS	13
2.4.1 <i>Pakuočių atliekos</i>	13
2.4.2 <i>EEJ atliekos</i>	16
2.4.3 <i>ENTP atliekos</i>	21
2.4.4 <i>Medienos atliekos</i>	21
2.4.5 <i>Šlifavimo atliekos</i>	23
2.4.6 <i>Filtravimo medžiagų ir pašaliosčių atliekų identifikavimas</i>	24
2.4.7 <i>Gumos atliekų identifikavimas</i>	25
2.4.8 <i>Stomatologijos (odontologijos) atliekų identifikavimas</i>	26
2.5 III ETAPAS – ATLIEKŲ PAVOJINGUMO NUSTATYMAS ĮVERTINANT PAVOJINGĄSIAS SAVYBES	28
2.5.1 <i>III etapo 1 žingsnis - Atliekų sudėties nustatymas</i>	29
2.5.2 <i>III etapo 2 žingsnis – Įvertinimas, ar atliekos turi POT ir dėl to gali / turi būti identifikuojamos kaip pavojingosios</i>	32
2.5.3 <i>III etapo 3 žingsnis - Ar atliekų sudėtyje yra pavojingų medžiagų ir kokios jų pavojingosios savybės?</i>	32
2.5.4 <i>III etapo 4 žingsnis - Atliekų pavojingumo įvertinimas</i>	36
LITERATŪROS ŠALTINIAI	39
PRIEDAI	40

Tekste naudojami sutrumpinimai

ES – Europos Sąjunga

EBPO – Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacija

AAA – Aplinkos apsaugos agentūra

AAD – Aplinkos apsaugos departamentas

ENTP – eksploatuoti netinkama transporto priemonė

EEĮ – elektros ir elektroninė įranga

GPAIS – Vieninga gaminių, pakuočių ir atliekų informacinė sistema

RATC – regioninis atliekų tvarkymo centras

DGASA – Didelių gabaritų atliekų surinkimo aikštelė

CEN – Europos standartizacijos komitetas

PET – Polietileno tereftalatas

HDPE – Didelio tankio polietilenas

LDPE – Mažo tankio polietilenas

PP – Polipropilenas

PS – Polistirenas

PCB – Polichlorintieji bifenilai

PCT – Polichlorintieji terfenilai

POT – Patvarieji organiniai teršalai

ECDC - Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras

REACH – Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1907/2006 dėl cheminių medžiagų registracijos, įvertinimo, autorizacijos ir apribojimų

CLP – Europos Parlamento ir Tarybos Reglamentas (EB) Nr. 1272/2008 dėl cheminių medžiagų ir mišinių klasifikavimo, ženklinimo ir pakavimo

PDA – 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl atliekų ir panaikinti kai kurias direktyvas 2008/98/EB

Reglamentas 1357/2014 arba PDA III priedas – 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurios direktyvas III priedas

1 Įžanga

Europos Sąjungoje taikomas suderintas atliekų klasifikavimas pagal 2008 m. lapkričio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas 2008/98/EB (toliau – **PDA**) 7 str. apibrėžtą ir 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimu 2014/955/ES¹ (toliau – **Sprendimas dėl atliekų sąrašo**, šis sprendimas iš dalies pakeitė anksčiau galiojusį 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos sprendimą 2000/532/EB²) patvirtintą atliekų sąrašą (toliau – **Europos atliekų sąrašas**). Savybės, dėl kurių atliekos turi būti priskiriamos pavojingosioms atliekoms, išvardintos PDA III priede (šis priedas pakeistas 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos Reglamentu Nr. 1357/2014³, toliau – **Reglamentas 1357/2014**). Siekiant pateikti technines gaires dėl tam tikrų Atliekų direktyvos ir Sprendimo dėl atliekų sąrašo, peržiūrėto 2014 ir 2017 m., aspektų Europos Komisija paskelbė pranešimą Nr. 2018/C 124/01 „Atliekų klasifikavimo techninės gairės“ (toliau – **ES Gairės**), kuriame pateikiama paaiškinimų ir gairių nacionalinėms valdžios institucijoms, įskaitant vietos valdžios institucijas, ir įmonėms, kaip teisingai aiškinti ir taikyti tam tikrus ES teisės aktus dėl atliekų klasifikavimo, t. y. nustatyti pavojingąsias savybes, vertinti, ar atliekoms būdingos pavojingosios savybės, ir galiausiai klasifikuoti atliekas kaip pavojingąsias ar nepavojingąsias.

Lietuvoje aukščiau aptartos PDA nuostatos perkeltos į Atliekų tvarkymo įstatymą ir įgyvendinamuosius teisės aktus, iš kurių pagrindinis yra Aplinkos ministro 1999-07-14 įsakymu Nr. 217 patvirtintos Atliekų tvarkymo taisyklės (toliau – **Atliekų tvarkymo taisyklės**), kurių 1 priede pateiktas atliekų sąrašas (toliau – **Atliekų sąrašas**). Kaip minėta aukščiau, ES reglamentai valstybėse narėse taikomi tiesiogiai, todėl Atliekų tvarkymo taisyklėse pateikiama tik nuoroda į prievolę identifikuojant pavojingąsias atliekas vadovautis **Reglamentu 1357/2014**. Lietuvoje, kaip ir kitose ES valstybėse narėse, yra ir kitų teisės aktų, vienaip ar kitaip susijusių su atliekų identifikavimu.

Detaliau informacija apie ES ir nacionalinius teisės aktus pateikta Priedas Nr. 1.

Šios metodikos (toliau – Metodika) tikslas – apibendrinti teisės aktuose nustatytus reikalavimus, informacijos šaltiniuose esančią informaciją, pateikti rekomendacijas, sprendimų priėmimo schemas, kaip teisingai vertinti ir taikyti nacionalinius ir Europos Sąjungos (toliau – ES) teisės aktus dėl atliekų klasifikavimo, siekiant užtikrinti tinkamą ir efektyvų pavojingųjų atliekų identifikavimą ir klasifikavimą, kad pavojingosios atliekos būtų saugiai ir efektyviai surenkamos ir tvarkomos. Metodika parengta pritaikius atliktos Apžvalgos išvadas, pavojingųjų atliekų identifikavimo gerąją patirtį, išanalizavus esamą situaciją ir patirtį identifikuojant ir klasifikuojant atliekas Lietuvoje ir užsienyje. Metodika yra universali ir skirta visoms suinteresuotoms šalims – ir atliekų darytojams, ir atliekų tvarkytojams, ir valstybės bei savivaldybių institucijoms.

¹ 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamos Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB.

² 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos Sprendimas keičiantis Sprendimą 94/3/EB, nustatantį atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį, ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatantį pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų 1 straipsnio 4 dalį (pranešta dokumentu Nr. C(2000) 1147) (2000/532/EB).

³ 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurios direktyvas III priedas.

2 Pavojingųjų atliekų klasifikavimas

2.1 Pavojingųjų atliekų klasifikavimo etapai

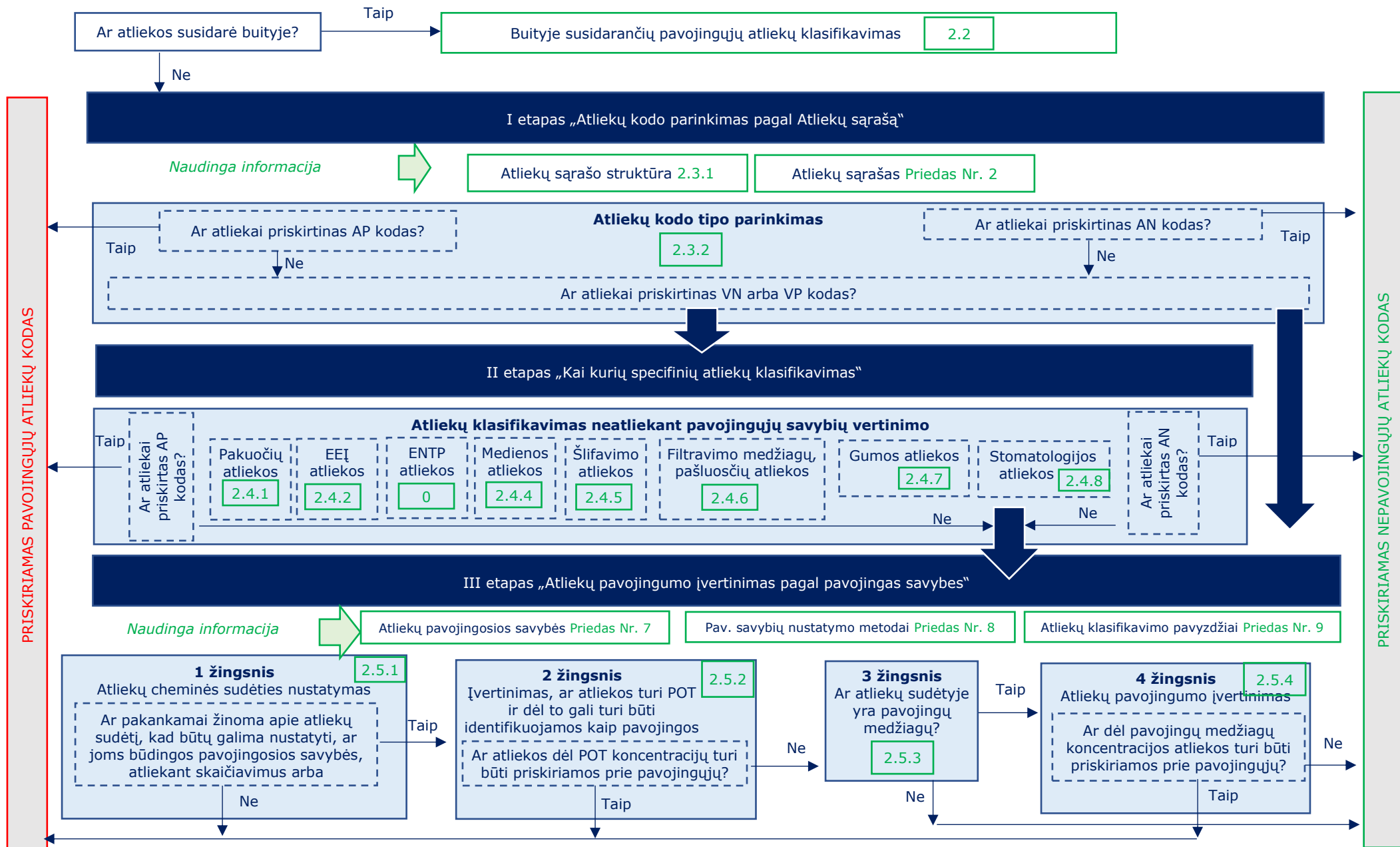
Iš esmės atliekų klasifikavimo tikslas – vadovaujantis teisės aktų reikalavimais priskirti atliekai atitinkamą kodą iš Atliekų sąrašo. Už teisingo atliekų kodo parinkimą yra atsakingi atliekų darytojai.

Bendruoju atveju pavojingųjų atliekų klasifikavimas apima šias procedūras:

- **Pirminis atliekų kodo parinkimas.** Parinkus tinkamiausią atliekų kodą, priklausomai nuo kodo tipo (apie atliekų kodų tipus Atliekų sąrašė ir apie tai kaip naudotis atliekų sąrašu žr. 2.3.2 p.) galimi du variantai: (1) atliekų klasifikavimas gali pasibaigti šiame etape arba (2) turi būti atlikti tolimesni veiksmai;
- **Vertinimas ar atliekos pasižymi pavojingosiomis savybėmis** (žr.2.5 p.). Šis etapas reikalauja specifinių žinių ir informacijos, tam tikrais atvejais būtina atlikti tyrimus.

Įvertinant tai, kad atliekų identifikavimas yra sudėtingas ir specialių žinių reikalaujantis procesas, taip pat tai, kad vadovaujantis Atliekų tvarkymo įstatymo nuostatomis pareiga identifikuoti pavojingąsias atliekas netaikoma buityje susidarančių atliekų turėtojams, šioje Metodikoje atliekų klasifikavimo procesas suskirstytas į šias dalis (žr. 1 pav.):

- Buityje susidarančių pavojingųjų atliekų klasifikavimas (žr. 2.2 p.)
- Kitų atliekų klasifikavimas:
 - **I etapas: Tinkamo atliekų kodo parinkimas.** Šiame etape svarbu tinkamai parinkti atliekų kodą siekiant nustatyti jo tipą (AN – absoliučiai nepavojingas, AP – absoliučiai pavojingas, VP – veidrodinis pavojingas, VN – veidrodinis nepavojingas) ir pagal tai nustatyti ar reikalingi tolimesni veiksmai (2.3 p.).
 - **II etapas: Kai kurių specifinių atliekų klasifikavimas.** Šiame etape pateiktos rekomendacijos dėl kai kurių specifinių atliekų srautų (pakuočių atliekos, EEĮ atliekos, ENTP atliekos, medienos, šlifavimo, filtravimo medžiagų ir pašluosčių, gumos bei stomatologijos atliekos) klasifikavimo, atsižvelgiant į šioms atliekoms būdingas savybes, neatliekant III etapo veiksmų.
 - **III etapas: Atliekų klasifikavimas pagal pavojingumą nusakančias savybes.** Atliekamas, kai atliekai priskirtinas atliekų kodas yra veidrodinis (apie atliekų kodų tipus žr. 2.3.1 p.) ir atliekos nepavyko identifikuoti II etape arba kuomet atliekos klasifikavimo algoritmas nenumatytas II etape.
- Metodikos pabaigoje esančiuose prieduose pateikta informacinė, metodinė, pagalbinė informacija, padedanti praktiškai pritaikyti teisės aktų nuostatas dėl pavojingųjų atliekų klasifikavimo. Taip pat prieduose yra pateikti atliekų klasifikavimo pavyzdžiai.

1 pav. Metodikos struktūra

2.2 Buityje susidarančių pavojingųjų atliekų identifikavimas ir klasifikavimas

Buityje susidarančios pavojingosios atliekos – tai buityje (namų ūkiuose, jų garažuose, soduose) susidarančios atliekos, turinčios pavojingųjų savybių, tokios kaip buitinės chemijos ir valymo priemonių likučiai, asmens higienos ir kosmetikos priemonių (nagų lako, jo valiklio, plaukų dažų ir pan.) likučiai, dažų, lakų, tirpiklių, skiediklių, rašalo ir klijų likučiai, buitinių ir sodo pesticidų, insekticidų, herbicidų likučiai, fotografijos chemikalai, seni vaistai ir medicinos priemonės (švirkštai, adatos, termometrai ir pan.), pakuotės nuo įvairių pavojingų medžiagų ir mišinių, asbesto atliekos (šiferis), konservantais apdorotos ar užterštos medienos atliekos, automobilių ir jų priežiūros atliekos (tepalai, alyvos, įvairūs skysčiai, filtrai, valymo, poliravimo priemonės ir pan.), gyvsidabrio turinčios atliekos (dienos šviesos lempos, kompaktinės fluorescencinės lemputės (energiją taupančios), baterijos ir akumuliatoriai) ir pan., įskaitant tokias atliekas, surinktas iš kitų šaltinių, kai šios atliekos savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į susidarančias buityje.

Kaip teisingai identifikuoti, klasifikuoti ir rūšiuoti buityje susidarančias pavojingąsias atliekas, pateikta Priedas Nr. 3.

2.3 I etapas – Atliekų kodo tipo parinkimas

Lietuvoje atliekos turi būti identifikuojamos (vykdant atliekų apskaitą, perduodant atliekas Lietuvoje veikiantiems atliekų tvarkytojams) atliekų kodais pagal Atliekų sąrašą, kuris pateiktas Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priede. Atliekų sąrašo pagrindas – Europos atliekų sąrašas, patvirtintas EK sprendimu Nr. 2000/532/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2014/955/ES (taikoma nuo 2015 m. birželio 1 d.). Pagrindinis Lietuvoje naudojamo Atliekų sąrašo skirtumas nuo Europos atliekų sąrašo – tam tikroms atliekoms taikomas ne šešiaženklis, o aštuonženklis kodas, tačiau Atliekų sąrašo struktūra ir naudojimosi juo taisyklės visiškai atitinka Europos atliekų sąrašą.

2 pav. I etapo „Atliekų kodo parinkimas pagal Atliekų sąrašą“ veiksmų algoritmas

Svarbu: siekiant tinkamai parinkti atliekų kodą pagal atliekų sąrašą privaloma laikytis tam tikro veiksmų eiliškumo (žr. 2.3.2 p.)

2.3.1 Atliekų sąrašo struktūra

Atliekų sąrašą sudaro 20 skyrių (dviženkliai kodai). Skyriai padalyti į *poskirsnius* (keturženkliai kodai) ir *įrašus* (šešiaženkliai kodai ir tam tikroms atliekoms – aštuonženkliai kodai). Atliekų skyriai yra dviejų tipų: dalyje skyrių atliekos pateiktos pagal susidarymo šaltinį, dalyje – pagal atliekų tipą (žr. 3 pav. ir 4 pav.).

Atliekų sąrašė yra pavojingosios ir nepavojingosios atliekos. Visi žvaigždute (*) pažymėti įrašai laikomi pavojingosiomis atliekomis. Visus 842 Atliekų sąrašo įrašus galima suskirstyti į:

- AN – absoliučiai nepavojingas,
- AP – absoliučiai pavojingas,
- VP – veidrodinis pavojingas,
- VN – veidrodinis nepavojingas.

Atliekų sąrašo įrašų skaičius

842 įrašai atliekų sąraše			
408 pavojingųjų atliekų įrašai		434 nepavojingųjų atliekų įrašai	
230 AP	178 VP	188 AN	246 VN

3 pav. Atliekų sąrašo įrašų skaičius

Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo 5 punktas:

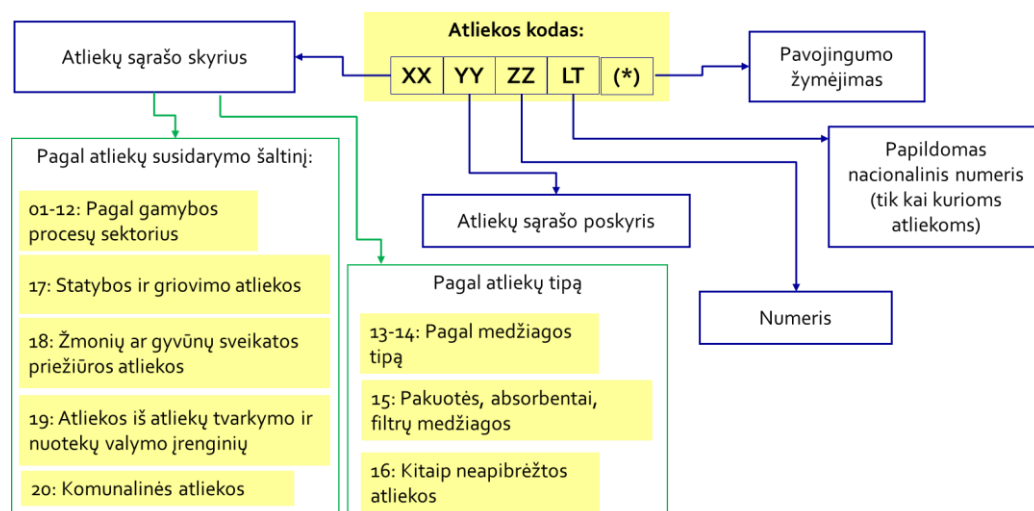
Jei atliekų kodui yra priskirtas kodo tipas AN, atlieka laikoma nepavojinga ir pavojingumo vertinimo atlikti nereikia.

Jei atliekų kodui yra priskirtas kodo tipas AP, atlieka laikoma pavojinga ir pavojingumo vertinimo atlikti nereikia.

Jei atliekų kodui yra priskirtas kodo tipas VP arba VN, reikia vertinti atliekų pavojingumą.

Svarbu: Jei atliekų kodui yra priskirtas kodo tipas VP arba VN, reikia vertinti atliekų pavojingumą. Atliekos pavojingumas vertinamas vykdant 2.5 p. aprašytus III etapo veiksmus.

4 pav. Atliekų sąrašo struktūra

2.3.2 Atliekų kodo parinkimas pagal Atliekų sąrašą

Svarbu: siekiant tinkamai parinkti atliekų kodą pagal atliekų sąrašą privaloma laikytis tam tikro veiksmų eiliškumo, kuris nustatytas **Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo 3 ir 4 punktuose**

Norint nustatyti atliekų kodą pagal Atliekų sąrašą, turėtų būti laikomasi toliau nurodytos tvarkos (taip pat žr. 5 pav.):

- nustatomas atliekų, nurodytų 01–12 arba 17–20 skyriuose, šaltinis ir nustatomas šešių arba aštuonių skaitmenų atliekos kodas (išskyrus kodus, kurie šiuose skyriuose baigiasi 99);
- jeigu 01–12 arba 17–20 skyriuose neįmanoma rasti tinkamo kodo atliekoms identifikuoti, turi būti patikrinami 13, 14 ir 15 skyriai;
- jeigu netinka nė vienas šių atliekų kodų, atliekos turi būti identifikuojamos pagal 16 skyrių;
- jeigu atliekų nėra ir 16 skyriuje, sąrašo skirsnyje, atitinkančiame pirmajame etape nurodytą veiklą, turi būti naudojamas kodas 99 (kitai neapibrėžtos atliekos).

- Norint nustatyti atliekos kodą sąrašė, pirmiausia nustatomas aštuonių skaitmenų atliekos kodas. Jeigu netinka nė vienas iš aštuonių skaitmenų atliekų kodo, tada naudojamas šešių skaitmenų atliekos kodas.

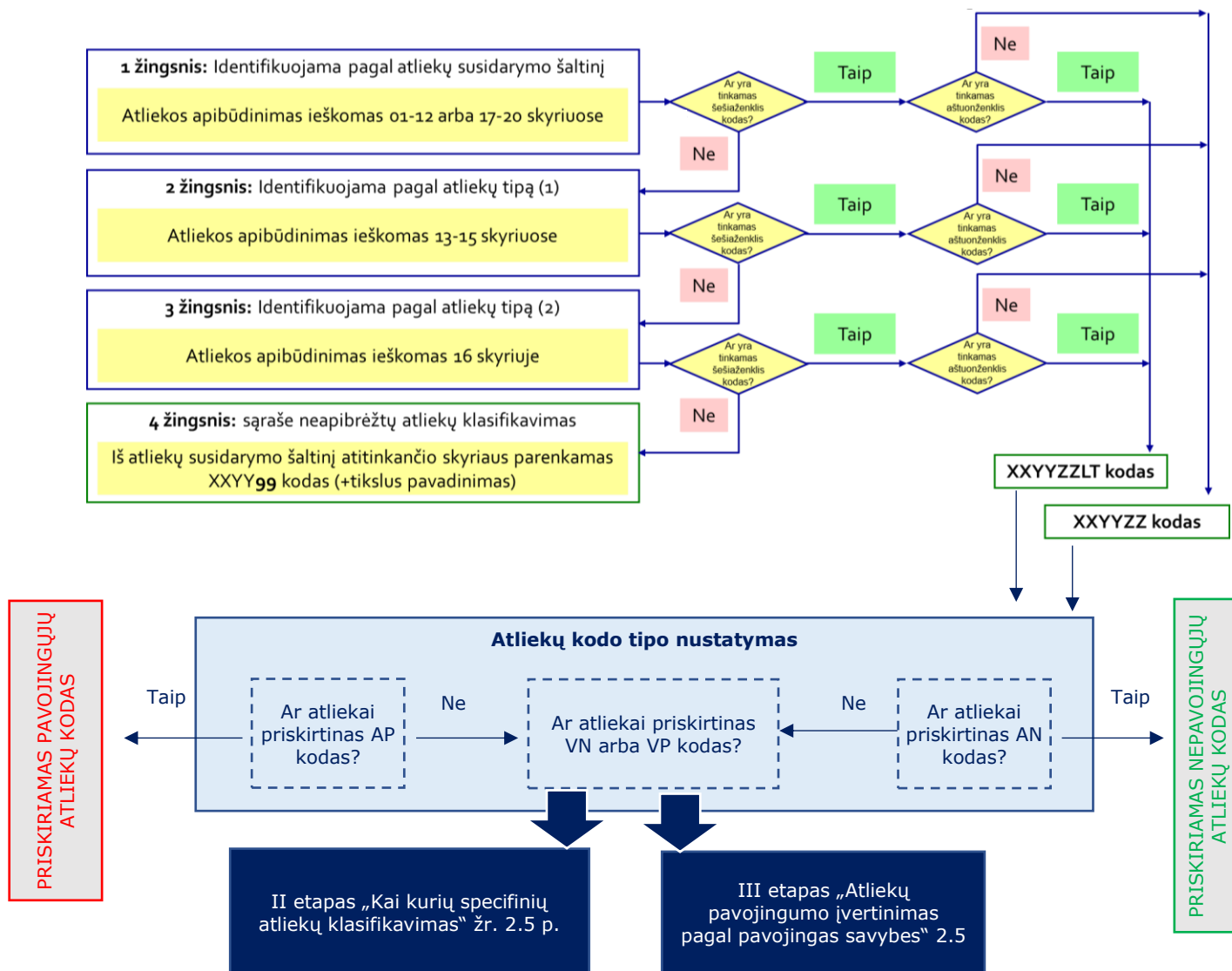
Svarbios pastabos:

Klasifikuojant atliekas naudojamas tik šešių arba aštuonių skaitmenų kodas, tačiau klasifikuojant atliekas **būtina** jų pavadinimą sieti su skyriaus ir poskyrių pavadinimais

Pavyzdys: pavadinimas „stiklas“ – sąrašė yra bent du kodai 16 01 20 ir 20 01 02, tačiau pirmasis – tai automobilinis stiklas, o antruoju atveju – iš komunalinių atliekų srauto atskirai surinkta stiklo frakcija

Vykdam vieną gamybos ar ūkinės veiklos procesą, susidarančios atliekos gali būti klasifikuojamos skirtinguose skyriuose

Norint atskirti, ar atliekos yra vandeninės skystos atliekos, ar koncentratas (pvz., atliekų kodai 16 10 01* „vandeninės skystos atliekos, kuriose yra pavojingų medžiagų“; 16 10 02 „vandeninės skystos atliekos, nepaminėtos 16 10 01“; 16 10 03* „vandeniniai koncentratai, kuriuose yra pavojingų medžiagų“; 16 10 04 „vandeniniai koncentratai, nepaminėti 16 10 03“) galima laikyti, kad atliekos, kuriose vandens yra daugiau nei (arba lygu) 25 %, laikomos vandeninėmis skystomis atliekomis

5 pav. Atliekų kodo parinkimo veiksmų seka

Pavyzdys

Skyrių, poskirsnų ir įrašų pavyzdžiai pateikti toliau:

Skyrius: 20 KOMUNALINĖS ATLIEKOS (BUITINĖS ATLIEKOS IR PANAŠIOS VERSLO, GAMYBINĖS IR ORGANIZACIJŲ ATLIEKOS), ĮSKAITANT ATSKIRAI SURENKAMAS FRAKCIJAS

Poskirsnis: 20 01 atskirai surenkamos frakcijos (išskyrus nurodytas 15 01 pozicijoje)

Įrašas: 20 01 02 stiklas

Klasifikuodami atliekas pirma turite įsitikinti, ar tos atliekos patenka į skyriaus antraštės taikymo sritį. Jeigu taip, turite patikrinti, ar jos patenka į poskirsnio antraštės taikymo sritį. Tik po to galite ieškoti tinkamo kodo.

Pateiktame pavyzdyje atliekos priskirtos prie 20 01 02 įrašo ir tai reiškia, kad tos atliekos:

- turi būti buitinės ar panašios verslo, gamybinės ar organizacijų atliekos (kad patektų į 20 skyrių);
- turi būti surenkamos atskirai (kad patektų į 20 01 poskirsnį) ir
- turi būti stiklas;
- tačiau tai neturi būti stiklo pakuotės, nes pakuočių atliekos nepatenka į 20 01 poskirsnį atsižvelgiant į jo antraštę ir turi būti priskiriamos prie 15 skyriaus pakuočių atliekoms skirtą įrašą.

2.4 II etapas – kai kurių specifinių atliekų srautų klasifikavimas

Šiame skyriuje aprašytas kai kurių specifinių atliekų srautų klasifikavimas, kai atliekos gali būti klasifikuojamos neatliekant pilno atliekų identifikavimo, t. y. neatliekant III etape numatytų veiksmų.

Nepavykus atliekų identifikuoti (t. y. priskirti konkretų atliekų kodą) šiame etape nurodytais būdais, turi būti atliekami III etape nurodyti veiksmai (žr. 2.5. p.)

2.4.1 Pakuočių atliekos

Šiame skyriuje pateikiamos rekomendacijos, kaip turėtų būti klasifikuojamos pakuotės, didesnę dėmesį skiriant pakuotėms nuo pavojingų medžiagų ar mišinių, nes pakuočių, kuriose buvo supakuotos nepavojingos medžiagos ar mišiniai, atliekos turi būti klasifikuojamos kaip *nepavojingosios*.

Kaip turėtų būti identifikuojamos ir tvarkomos *buityje susidarančios* pavojingosios pakuočių atliekos bei šios atliekos iš kitų šaltinių, kai jos savo pobūdžiu ar sudėtimi yra panašios į buitines atliekas, informacija pateikta Priedas Nr. 3.

Pakuočių atliekos priskiriamos prie Atliekų sąrašo 15 01 poskirsnio:

15 01		
	pakuotės (įskaitant atskirai surinktas komunalines pakuočių atliekas)	
15 01 01	popieriaus ir kartono pakuotės	VN
15 01 02	plastikinės (kartu su PET (polietilentereftalatas)) pakuotės	VN
15 01 02 01	PET pakuotės	VN
15 01 02 02	kitos plastikinės pakuotės	VN
15 01 03	medinės pakuotės	VN
15 01 04	metalinės pakuotės	VN
15 01 04 01	aliumininės pakuotės	VN
15 01 04 02	kitos metalinės pakuotės	VN
15 01 05	kombinuotosios pakuotės	VN
15 01 05 01	kombinuota pakuotė (vyraujanti medžiaga – popierius ir kartonas)	VN
15 01 05 02	kita kombinuota pakuotė	VN
15 01 06	mišrios pakuotės	VN
15 01 07	stiklo pakuotės	VN
15 01 09	pakuotės iš tekstilės	VN
15 01 10*	pakuotės, kuriose yra pavojingųjų medžiagų likučių arba kurios yra jomis užterštos	VP
15 01 11*	metalinės pakuotės, įskaitant suslėgto oro talpyklas, kuriose yra pavojingųjų kietų poringų rišamųjų medžiagų (pvz., asbesto)	VP

Pakuočių atliekų klasifikavimui rekomenduojame vadovautis algoritmu, pateiktu 7 pav.

Pakuočių su medžiagų likučiais (su turiniu) klasifikavimas. Kai pakuotėje esama likučių, kurių įprastais būdais pašalinti neįmanoma (pvz., dėl angos dydžio arba medžiagos pobūdžio), atliekas reikėtų klasifikuoti ne kaip pakuočių atliekas, o kaip **medžiagos likučių atliekas** (pvz., pusiau tuščią sustingusio lako skardinę reikėtų priskirti prie 08 01 11*).

„Praktiškai tuščių“ pakuočių klasifikavimas. Jei pakuotėse yra nedideli medžiagų likučių kiekiai, būtina nustatyti, ar pakuotės / talpyklos yra **praktiškai tuščios**. Sąvoką **„praktiškai tuščios“** siūloma suprasti taip, kad produkto turinys yra **faktiškai pašalintas**. Jis gali būti pašalintas išpilant arba grandant. Tai, kad pakuočių atliekose lieka minimalių turinio likučių, nereiškia, kad pakuočių atliekų negalima laikyti „praktiškai tuščiomis“ ir kad pakuočių atliekų negalima priskirti prie pakuočių atliekų 15 01 poskirsnio.

a)

b)

6 pav. Pakuočių pavyzdžiai: a) „praktiškai tuščia“ pakuotė ir b) pakuotės su medžiagų likučiais (su turiniu) (nuotraukų šaltiniai: a) <http://suespottedterracegarden.blogspot.com>, b) <https://www.howtocleanstuff.net>

„Praktiškai tuščia“ pakuotė – tai tinkamai ištuštinta pakuotė (be jokių likučių, kaip antai miltelių likučiai, nuosėdos ir lašai; išvalyta šepetiu, išvalyta mentele), išskyrus neišvengiamus likučius, netaikant papildomų priemonių (pvz., tokių kaip šildymas). Pakuotė laikoma tinkamai ištuštinta, jeigu vėl bandant ją tuštinti, pvz., ją apvertus, niekas nebelaša arba nebeiškrenta kietųjų likučių. Ši sąvoka talpyklų valymo neapima.

Jeigu norint pašalinti pakuočių turinį pakuotės išplaunamos, reikėtų atlikti papildomą vertinimą siekiant užtikrinti, kad būtų naudojamas aplinkai saugus metodas.

Jeigu pakuotė „praktiškai tuščia“, reikėtų patikrinti, ar tai metalinė pakuotė, kurioje esama pavojingų kietų poringų rišamųjų medžiagų (pvz., asbesto senoje ugniai atsparioje pakuotės medžiagoje), įskaitant tuščias suslėgto oro talpyklas. Tokia metalinė pakuotė turi būti priskirta prie 15 01 11*.

Praktiškai tuščios pakuotės visuomet yra laikomos **pavojingosiomis atliekomis**, jeigu jose buvo **supakuotos sprogios, pavojingos sveikatai ar ūmaus toksiškumo medžiagos**, ir pažymėtos atitinkamomis pavojaus piktogramomis:

GHS01

„sprogstanti bomba“

GHS08

„pavojai sveikatai“

GHS06

„kaukolė ir sukryžiuoti kaulai“

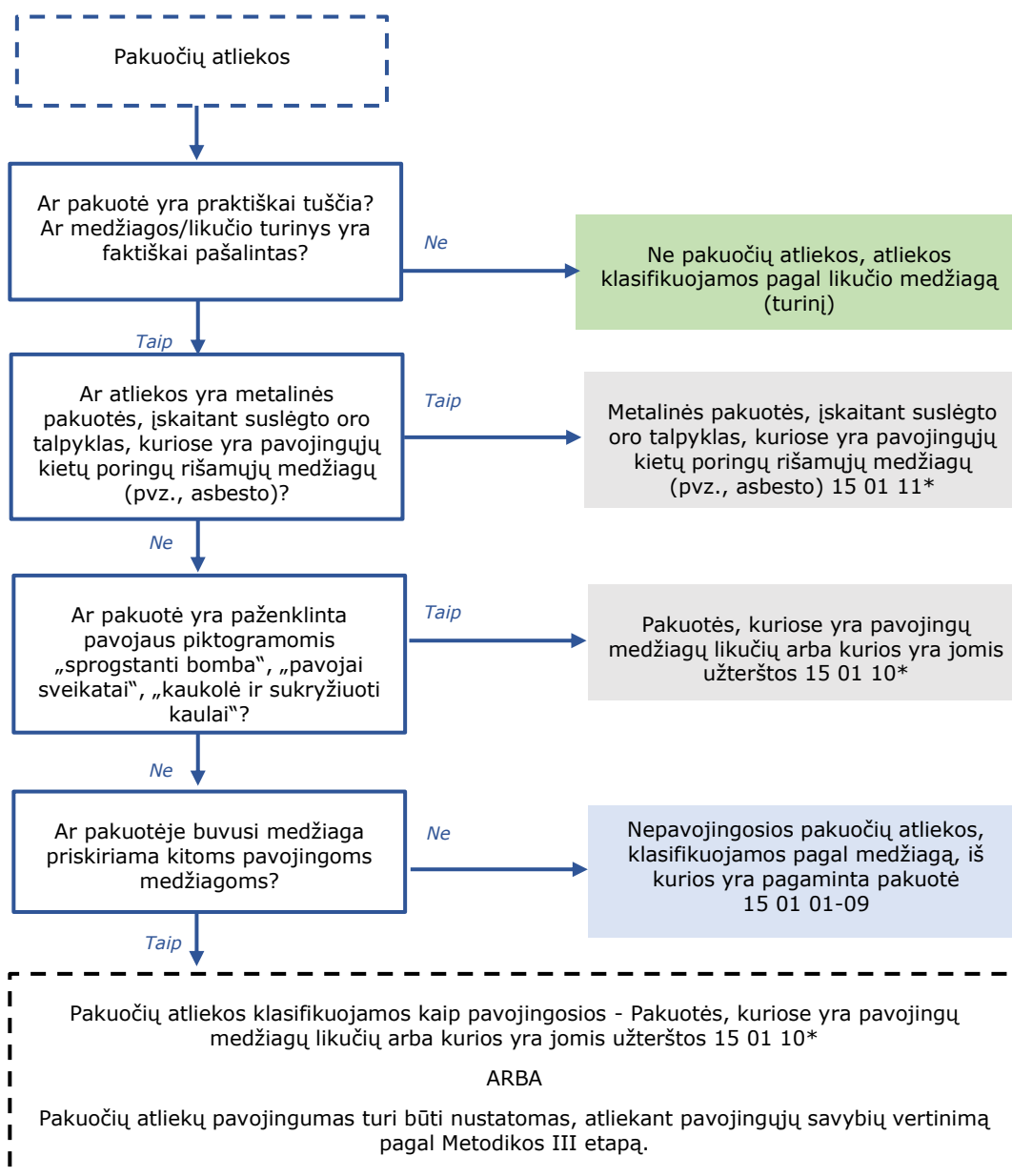
Pastaba: išimtis su nustatytomis sąlygomis gali būti taikoma augalų apsaugos produktų pakuotėms (plačiau žr. poskyrį Augalų apsaugos produktų pakuočių klasifikavimas)

Jeigu pakuotės yra praktiškai tuščios, tačiau jose buvo supakuotos kitos pavojingos medžiagos ar mišiniai, jos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios (15 01 10*), jeigu neatliekamas pakuočių atliekų pavojingumą nusakančių savybių vertinimas pagal Metodikos III skyrių.

Pakuotės, kurios yra „praktiškai tuščios“, bet kuriose vis dėlto gali būti nedidelių likučių kiekių, gali būti pavojingosios, nes 1) pasižymi pavojingosiomis savybėmis dėl likusių likučių ARBA 2) pasižymi pavojingosiomis savybėmis dėl pačios pakuotės medžiagos (iš kurios pagaminta pakuotė), nes ji buvo užteršta pavojingosiomis gamybos proceso medžiagomis (pvz., impregnavimo priemonėmis, stabilizatoriais, antipirenais, plastifikuojančiomis medžiagomis, pigmentais) arba naudojimo etape.

Skaiciavimai, ar viršijamos PDA III priede nustatytos ribinės vertės atsižvelgiant į pavojingumo frazių kodus, turėtų būti grindžiami atliekų mase, lyginant sudėtyje esančių pavojingųjų medžiagų kiekį su bendrąja praktiškai tuščios pakuotės mase kartu su likusiais likučiais. Jeigu pavojingąsias savybes galima susieti su likučiais ar pačia pakuotės medžiaga, bus taikomas 15 01 10* atliekų kodas. Kitu atveju reikia priskirti nepavojingųjų atliekų kodą pagal pakuotės medžiagą (15 01 01–15 01 09 kodai).

Pakuočių atliekų klasifikavimo pavyzdys, vertinant pavojingąsias savybes, pateiktas Priedas Nr. 4-1 .

7 pav. Pakuočių atliekų klasifikavimo algoritmas

Augalų apsaugos produktų pakuočių klasifikavimas. Vadovaujantis *Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių*, patvirtintų Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2018 m. kovo 19 d. įsakymo Nr. 3D-166 redakcija), nuostatomis, supylus augalų apsaugos produktus į apdorojimo augalų apsaugos produktais įrangą, augalų apsaugos produkto pakuotė turi būti skalaujama taikant trigubo skalavimo, slėginio plovimo suspausto vandens srove ar integruoto skalavimo metodą. Purškiamo tirpalo likučiai, vanduo, panaudotas augalų apsaugos produktų pakuotei skalauti ir (ar) apdorojimo įrangos vidaus plovimui turi būti išpurkštas ant lauko, apdoroto tuo augalų apsaugos produktu.

Augalų apsaugos produktų pakuočių, išskalautų pagal *Augalų apsaugos produktų saugojimo, tiekimo rinkai, naudojimo taisyklių* nuostatų reikalavimus, atliekos klasifikuojamos kaip pavojingosios (15 01 10*), jeigu neatliekamas pakuočių atliekų pavojingųjų savybių vertinimas pagal Metodikos III etapą. Jeigu, atlikus tinkamai išskalautų augalų apsaugos produktų pakuočių vertinimą, nustatoma, kad pakuočių atliekos nepasižymi nei viena pavojingąja savybe, tokių pakuočių atliekos klasifikuojamos pagal medžiagą, iš kurios yra pagamintos, pagal atitinkamą Atliekų sąrašo kodą, pvz., 15 01 02 – plastikinės pakuotės.

2.4.2 EEĮ atliekos

Pagal Atliekų tvarkymo įstatymą, **elektros ir elektroninė įranga** yra įranga, kuriai tinkamai funkcionuoti reikalingos elektros srovės arba elektromagnetiniai laukai, ir įranga, skirta kurti, perduoti arba išmatuoti tokias sroves ar laukus, skirta naudoti su ne didesne kaip 1 000 V įtampa esant kintamajai srovei ir su ne didesne kaip 1 500 V įtampa esant nuolatinei srovei. Elektros ir elektroninės įrangos kategorijų sąrašą tvirtina Aplinkos ministerija.

O elektros ir elektroninės įrangos atliekos yra elektros arba elektroninė įranga, kurios turėtojas atsikrato, ketina ar privalo atsikratyti, įskaitant visas jos sudedamąsias dalis ir komplektavimo gaminius, kurie yra ardomos elektros ir elektroninės įrangos dalis.

Elektros ir elektroninė įranga (toliau – **EEĮ**) yra pažymėta elektros ir elektroninės įrangos ženklinimo simboliu, nurodančiu atskirą šios įrangos atliekų surinkimą, t. y. EEĮ atliekų negalima šalinti kartu su kitomis komunalinėmis atliekomis, jos turi būti surenkamos atskirai. EEĮ ženklinimo simbolis:

Jeigu EEĮ atliekos atitinka aukščiau nurodytą EEĮ atliekos apibrėžimą, tai šioms atliekoms turi būti suteikiamas vienas iš Atliekų sąrašo 16 ar 20 skyriaus kodų. Pažymėtina, kad buitiniams EEĮ atliekoms – buityje susidarančioms, taip pat komerciniuose ir pramonės ūkio objektuose, institucijose ir kituose šaltiniuose susidarančioms EEĮ atliekoms, savo pobūdžiu ar sudėtimi ir kiekiu panašioms į buityje susidarančias EEĮ atliekas – suteikiamas atliekos kodas iš Atliekų sąrašo 20 skyriaus. EEĮ, kurios gali būti naudojamos tiek buityje, tiek ne buityje, atliekos laikomos buityje susidarančiomis EEĮ atliekomis ir joms taip pat suteikiamas atliekos kodas iš Atliekų sąrašo 20 skyriaus.

Buitinių EEĮ atliekų kodai:

20 01 21*	dienos šviesos lempos ir kitos atliekos, kuriose yra gyvsidabrio	AP
20 01 23*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių	AP

20 01 35*	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21 ir 20 01 23, kurioje yra pavojingųjų sudedamųjų dalių ⁴	VP
20 01 36	nebenaudojama elektros ir elektroninė įranga, nenurodyta 20 01 21, 20 01 23 ir 20 01 35 pozicijose	VN

Ne būtines EEĮ atliekos yra komercinio / pramoninio tipo arba dydžio įranga, kurios įprastai nebūna namų ūkyje. Šioms atliekoms suteikiamas atliekos kodas iš Atliekų sąrašo 16 skyriaus:

16 02 09*	transformatoriai ir kondensatoriai, kuriuose yra PCB	VP
16 02 10*	nebenaudojama įranga, kurioje yra PCB ar kuri yra užteršta PCB, nenurodyta 16 02 09	VP
16 02 11*	nebenaudojama įranga, kurioje yra chlorfluorangliavandenilių, hidrochlorfluorangliavandenilių, hidrofluorangliavandenilių (HCFC, HFC)	VP
16 02 13*	nebenaudojama įranga, kurioje yra pavojingų sudedamųjų dalių ⁵ nenurodytų 16 02 09–16 02 12	VP
16 02 14	nebenaudojama įranga, nenurodyta 16 02 09–16 02 13	VN
16 02 15*	pavoingos sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos	VP
16 02 16	sudedamosios dalys, išimtos iš nebenaudojamos įrangos, nenurodytos 16 02 15	VN

Kad būtų paprasčiau nustatyti, kada taikomas 20 skyriaus, o kada 16 skyriaus atliekos kodas ir kas lemia atliekų pavojingąsias savybes, pateikiami keli pavyzdžiai iš Didžiosios Britanijos Aplinkos apsaugos agentūros Atliekų klasifikavimo ir vertinimo gairių (1-asis leidimas v1.2.GB)⁶. Pvz.:

- Jeigu komercinėse patalpose naudojamų kompiuterių monitorių arba televizorių bei šaldytuvų tipas yra panašus į namų ūkiuose naudojamus, šioms atliekoms suteikiamas atliekos kodas iš 20 01 poskyrio. Tačiau didesni prekybos centrų aušinimo arba šaldiklių blokai, kuriuose yra pavojingų chlorfluorangliavandenilių (CFC), kai jie tampa atliekomis, suteikiamas 16 skyriaus (16 02 11*) atliekos kodas.
- Didžioji dalis fluorescencinių lempų, nepriklausomai nuo jų susidarymo šaltinio, yra panašios į buitines lempas ir priskiriamos atliekos kodui 20 01 21*.
- Atliekų kodams 20 01 35* ir 16 02 13* yra taikomas veidrodinis pavojingumo įrašas. Pavojingo komponento (-ų) buvimas EEĮ ar nebuvimas lemia, koks kodas naudojamas. Jei EEĮ atliekose nėra pavojingų komponentų, taikomas 20 01 36 arba 16 02 14 atliekos kodas, o jeigu yra ir pavojingosios medžiagos viršija ribines vertes (atliekamas pavojingųjų savybių vertinimas pagal Metodikos III etapą), taikomas 20 01 35* arba 16 02 13* atliekos kodas.
- EEĮ atliekoms, kuriose yra pavojingų medžiagų, tokių kaip: PCB, chlorfluorangliavandeniliai, asbestas ir pan., priklausomai nuo jose esančios medžiagos, priskiriamas vienas iš atliekų kodų: 20 01 23*, 16 02 09* – 16 02 12*.

EEĮ esantis pavojingas komponentas yra komponentas, kuris:

- Atliekų sąrašė nurodytas kaip pavojingoji atlieka, arba
- bet kuri kita sudedamoji dalis, kuri turėtų pavojingųjų savybių, jei būtų vertinama atskirai.

Pavojingiems komponentams priskiriami pavojingieji akumuliatoriai/baterijos; gyvsidabrio jungikliai; katodinių spindulių kineskopo stiklas; gyvsidabrio turintys foniniai apšvietimai ir

⁴ Elektros ir elektronikos įrenginių pavojingose sudedamosiose dalyse gali būti akumuliatorių ir baterijų, nurodytų 16 06 pozicijoje ir pažymėtų kaip pavojingos; gyvsidabrio jungiklių, elektroninių vamzdžių stiklo, kito aktyvintojo stiklo ir kita.

⁵ Elektros ir elektronikos įrenginių pavojingose sudedamosiose dalyse gali būti akumuliatorių ir baterijų, nurodytų 16 06 pozicijoje ir pažymėtų kaip pavojingos; gyvsidabrio jungiklių, elektroninių vamzdžių stiklo, kito aktyvintojo stiklo ir kt.

⁶

https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/1021051/Waste_classification_technical_guidance_WM3.pdf.

kiti panašūs daiktai. Dažniausiai EEĮ atliekose aptinkami pavojingi komponentai nurodyti Priedas Nr. 4-2 3 lentelėje.

Atsižvelgiant į aukščiau pateiktą informaciją bei išanalizavus kitose užsienio šalyse taikomą EEĮ atliekų klasifikavimo praktiką (detalesnė informacija pateikta Priede Nr. 4-2), buvo nustatyta, kad:

- kai kurioms EEĮ atliekoms, tiek Lietuvoje, tiek kitose šalyje be jokio papildomo vertinimo, pagal EEĮ tipą, suteikiamas toks pat pavojingosios EEĮ atliekos kodas. EEĮ atliekos tipas ir jai priskiriamas atliekos kodas nurodyti Priedas Nr. 4-2 1 lentelėje;
- EEĮ atliekas, kurių sudėtyje yra pavojingų komponentų, nurodytų Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180 kodo ir jiems būdingos Bazelio konvencijos III priede išvardytos savybės⁷, galima laikyti pavojingosiomis EEĮ atliekomis, išskyrus atvejus, kai įrodoma, kad EEĮ sudėtyje nėra šių komponentų.

Vadovaujantis šia informacija, EEĮ atliekų klasifikavimui rekomenduojama naudotis Pav. 8 pateiktu algoritmu:

⁷ A1180 – Elektrinių ir elektroninių agregatų atliekos arba laužas, kuriame yra tokių sudedamųjų dalių kaip į A sąrašą įtraukti akumuliatoriai ir kitos baterijos, gyvsidabriniai jungikliai, elektroninių vamzdžių stiklo ir kitokio aktyvinto stiklo bei PCB kondensatorių, arba kurie I priede išvardytomis sudedamosiomis dalimis (pvz., kadmiu, gyvsidabriu, švinu, polichlorintuoju bifenilu) yra užteršti taip, kad jiems būdingos III priede išvardytos savybės.

1 kategorija

Temperatūros keitimo įranga
Šaldytuvai, šaldikliai, automatiniai šaltų produktų išdavimo įtaisai, oro kondicionavimo įranga, garų surinkimo įranga, šilumos siurbiai, radiatoriai, kuriuose yra alyvos ir kita temperatūros keitimo įranga, temperatūrai keisti naudojanti skysčius, išskyrus vandenį

Pavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos turinčios chlorfluorangliavandenilių
20 01 23*, 16 02 11*
EEĮ atliekos, kuriose naudojamas kitas šaltnešis ar alyva
20 01 35*, 16 02 13*

2 kategorija

Ekranai, monitoriai ir įranga, kurioje yra ekranų, kurių paviršiaus plotas didesnis nei 100 cm²
Ekranai, televizoriai, skystųjų kristalų nuotraukų rėmeliai, monitoriai, nešiojamieji kompiuteriai, knyginiai kompiuteriai.

Pavojingosios EEĮ atliekos
Katodinių spindulių kineskopai (CRT), LCD ekranai
20 01 35*, 16 02 13*
Nepavojingosios EEĮ atliekos
Plazminiai, LED ekranai 20 01 36

3 kategorija

Lempas
Tiesios fluorescencinės lempos, kompaktinės fluorescencinės lempos, fluorescencinių lempų lemputės, didelio ryškumo išlydžio lempos, įskaitant suslėgto natrio lempas ir metalų halidų lempas, žemo slėgio natrio lempas, šviesos diodai (LED).

Pavojingosios EEĮ atliekos
Fluorescencinės lempos ir energiją taupančios lempos, didelio ryškumo išlydžio lempos, įskaitant suslėgto natrio lempas ir metalų halidų lempas bei žemo slėgio natrio lempas
20 01 21*
Nepavojingosios EEĮ atliekos
LED, halogeninės ir kaitrinės lempos, kuriose nėra pavojingų medžiagų – 20 01 36

4 kategorija

Stambi įranga (bent vienas iš išorinių išmatavimų didesnis nei 50 cm)
Skalbimo mašinos, drabužių džiovintuvai, indaplovės, maisto ruošimo prietaisai, elektrinės viryklės, elektrinės viryklės, šviestuvai, garso ar vaizdo atkūrimo įranga, muzikinė įranga (išskyrus bažnyčiose įrengiamus vargonus), mezgimo ir audimo prietaisai, universalieji komplektai, spausdintuvų blokai, kopijavimo įranga, stambūs monetiniai aparatai, stambūs medicinos prietaisai, stambūs stebėjimo ir kontrolės prietaisai, stambūs automatiniai produktų ir pinigų išdavimo įtaisai, fotovoltinės plokštės

Pavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos, kurių sudėtyje yra pavojingi komponentai, nurodyti Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180**
20 01 35*
Nepavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos, kurių sudėtyje nėra pavojingų komponentų, nurodytų Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180
20 01 36

5 kategorija

Smulki įranga (nė vienas iš išorinių išmatavimų neviršija 50 cm)
dulkių siurbiai, kilimų valymo prietaisai, siuvimo prietaisai, šviestuvai, mikrobangų krosnelės, ventiliavimo įranga, lygintuvai, skrudintuvai, elektriniai peiliai, elektriniai virduliai, rankiniai ir kitokie laikrodžiai, elektriniai skustuvai, svarstyklės, plaukų ir kūno priežiūros prietaisai, kišeninės skaičiavimo mašinėlės, radijo aparatai, vaizdo kameros, vaizdo įrašymo įtaisai, aukštos kokybės garso įranga, muzikos instrumentai, garso ar vaizdo atkūrimo įranga, elektriniai ir elektroniniai žaislai, sporto įranga, dviračių, nardymo, bėgimo, irklavimo ir kiti kompiuteriai, dūmų detektoriai, šilumos reguliatoriai, termostatai, smulkūs elektriniai ir elektroniniai įrankiai, smulkūs medicinos aparatai, smulkūs stebėjimo ir kontrolės prietaisai, smulkūs automatiniai produktų išdavimo įtaisai, maži prietaisai su įmontuotomis fotovoltinėmis plokštėmis

Pavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos, kurių sudėtyje yra pavojingi komponentai, nurodyti Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180**
20 01 35*
Nepavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos, kurių sudėtyje nėra pavojingų komponentų, nurodytų Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180
20 01 36

6 kategorija

Smulki IT ir telekomunikacijų įranga (nė vienas iš išorinių išmatavimų neviršija 50 cm)
Mobilieji telefonai, palydovinės vietos nustatymo (GPS) sistemos, skaičiuoklės, maršruto parinktuvas, asmeniniai kompiuteriai, spausdintuvai, telefonai.

Pavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos, kurių sudėtyje yra pavojingi komponentai, nurodyti Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180**
20 01 35*
Nepavojingosios EEĮ atliekos
EEĮ atliekos, kurių sudėtyje nėra pavojingų komponentų, nurodytų Bazelio konvencijos VIII priede prie A1180
20 01 36

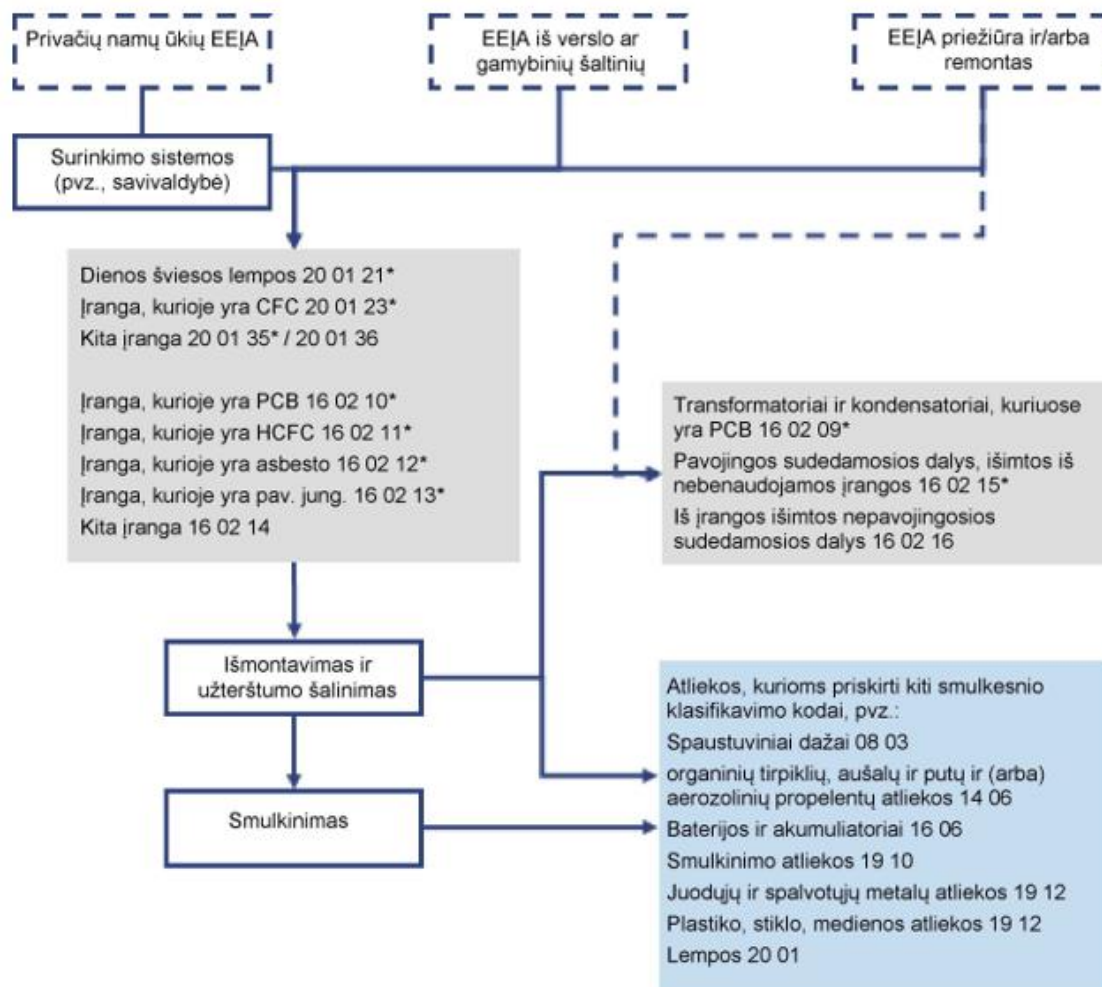
Pastaba: **EEĮ atliekų pavojingumas, dėl jose esančių pavojingų komponentų, turi būti nustatomas, atliekant pavojingųjų savybių vertinimą pagal Metodikos III etapą arba vadovaujantis Priedo Nr. 4-2 1 lentelėje pateikta informacija. Atkreipkite dėmesį į tai, kad pavojingumo frazių kodais grindžiamos ribinės vertės siejamos su atliekų komplektacija tuo metu, kai atliekos klasifikuojamos (pvz., kokios komplektacijos EEĮ atlieka perduodama atliekų tvarkytojui). EEĮ atveju tai tiesiog galėtų reikšti, kad, jeigu reiktų klasifikuoti visus prietaisus, taikomų pavojingosios medžiagos ribinių koncentracijų pagrindu turi būti laikomas prietaiso svoris. Jeigu reikia klasifikuoti atskiras frakcijas (pvz., selektyviai tvarkant), taikomų ribinių koncentracijų pagrindu turi būti laikomas atskirų frakcijų svoris.

8 pav. EEĮ atliekų AS kodo nustatymas

Jeigu yra žinoma, kad EEĮ atliekose yra pavojingų komponentų, bet nėra poreikio arba yra sudėtinga atlikti pavojingųjų savybių vertinimą pagal Metodikos III etapą bei EEĮ atliekos nenurodytos Priedo Nr. 4-2 1 lentelėje, tokiu atveju be vertinimo EEĮ atliekos turi būti priskiriamos prie pavojingųjų atliekų.

Pažymėtina, kad LED monitoriaus ekranai yra panašūs į LCD monitoriaus ekranus, nes jų gamybai naudojama tokia pat technologija, todėl atliekų tvarkytojams, jų neišardžius, sunku nustatyti ar tai LCD, ar LED tipo ekranas. Vienas iš savybių, pagal ką galima atskirti LCD ir LED ekranus yra jų storis. LED ekranuose apšvietimui naudojami šviesos diodai yra daug mažesni nei fluorescencinės lempos, kurios naudojamos LCD ekranuose. Todėl LED ekranas yra plonesnis nei LCD ekranai. Vidutiniškai LED ekranas gali būti trečdaliu plonesnis nei tokio pat dydžio LCD ekranas. Tai taip pat turi įtakos monitoriaus svoriui. LED ekranai yra lengvesni nei LCD. Tačiau, jeigu nėra galimybės atskirti, kokio tipo (LCD ar LED) yra ekranas, tokiu atveju reikėtų daryti prielaidą, kad tai yra LCD ekranas, kuriame yra gyvsidabrio foninis apšvietimas, nes šiuo metu LCD ekranai yra labiau paplitę.

Papildomai reikėtų atkreipti dėmesį, kad EEĮ atliekų tvarkymo procese susidarančioms frakcijoms reikia naudoti ne tik Atliekų sąrašo 16 ir 20 skyriaus atliekų kodus. Žemiau pateikiama ES Gairių schema, kurioje nurodyti EEĮ atliekų tvarkymo procese susidarančioms frakcijoms naudojami Atliekų sąrašo kodai (žr. 9 pav.).

9 pav. Atliekų sąrašo įrašai, susiję su EEĮ atliekų tvarkymu.

2.4.3 ENTP atliekos

Vadovaujantis Eksploatuoti netinkamų transporto priemonių tvarkymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 710, su visais pakeitimais, **eksploatuoti netinkama transporto priemonė** yra transporto priemonė (išskyrus istorinę transporto priemonę, apibrėžtą Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 23 dalyje), priskiriama M1 arba N1 klasei, ar triratė motorinė transporto priemonė (išskyrus motorines trirates transporto priemones su simetriškai išdėstytais ratais), atitinkanti Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo 34⁴ straipsnio 10 dalyje nustatytas sąlygas⁸; taip pat atliekoms, apibrėžtoms Atliekų tvarkymo įstatyme, priskiriama M2, M3, N2, N3 klasės arba G kategorijos transporto priemonė, L kategorijos dviratė transporto priemonė, motorinė triratė transporto priemonė su simetriškai išdėstytais ratais, O kategorijos priekaba, traktorius, žemės ūkio mašina, savaeigė mašina, traktoriaus, savaeigės ir žemės ūkio mašinos priekaba ar puspriekabė.

Jeigu ENTP atitinka aukščiau pateiktą apibrėžimą, tai jai turi būti suteikiamas vienas iš žemiau nurodytų kodų.

16 01 04*	eksploatuoti netinkamos transporto priemonės	AP
16 01 06	eksploatuoti netinkamos transporto priemonės, kuriose nebėra nei skysčių, nei kitų pavojingųjų sudedamųjų dalių	VN

Įrašai 16 01 04 * ir 16 01 06 yra akivaizdžiai susieti, bet nėra veidrodiniai įrašai. Jeigu ENTP yra pilnos komplektacijos arba joje yra likusios pavojingos medžiagos (pvz., benzino, dyzelino, stabdžių skysčio ar alyvos ir kt.) arba yra kitų pavojingų dalių (pvz., baterijos ar jungikliai, kuriuose yra gyvsidabrio), šiai atliekai suteikiamas 16 01 04* atliekos kodas.

Jeigu ENTP atliekose nėra nei pavojingų skysčių, nei pavojingų dalių, šiai atliekai suteikiamas 16 01 06 atliekos kodas.

Informacija, kada ENTP priskiriama prie pavojingųjų atliekų bei ENTP tvarkymo įrenginiuose vykdomi tvarkymo procesai aprašyti Priedas Nr. 4-3 . Priklausomai nuo tvarkymo etapų su pirmine ENTP susijusioms frakcijoms taikomi skirtingi Atliekų sąrašo įrašai (ne iš 16 01 poskirsnio).

2.4.4 Medienos atliekos

Medienos atliekos gali būti pavojingosios arba ne, priklausomai nuo to, kokiomis medžiagomis ar dangomis mediena buvo apdorota.

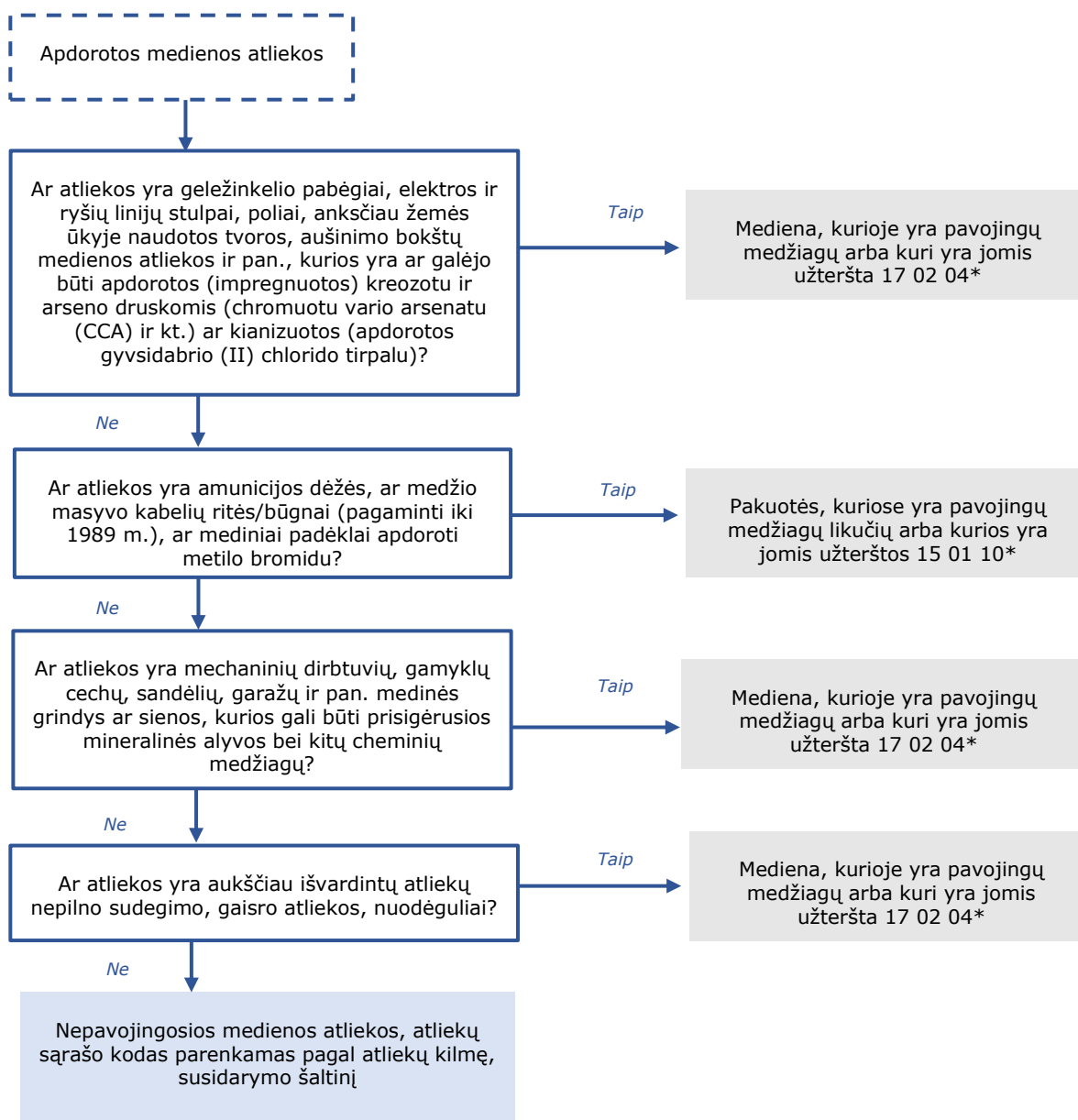
Užsienio šalyse taikoma skirtinga medienos atliekų klasifikavimo praktika (plačiau žr. Priedas Nr. 4-4), tačiau vyrauja vieninga nuomonė, kad geležinkelio pabėgiai, elektros ir ryšių linijų stulpai, poliai, anksčiau žemės ūkyje naudotos tvoros, aušinimo bokštų medienos atliekos ir pan., kurie yra ar galėjo būti apdoroti krezotu, arseno druskomis (chromuotu vario arsenatu (CCA) ir kt.) ar kianizuoti (apdoroti gyvsidabrio (II) chlorido tirpalu), yra pavojingosios atliekos. Pavojingosioms medienos atliekoms taip pat priskiriamos amunicijos (šaudmenų bei sprogmėnų) dėžės, medžio masyvo kabelių ritės/būgnai (pagaminti iki 1989 m.), mediniai padėklai apdoroti metilo bromidu bei pramoninių objektų, mechaninių dirbtuvių, garažų ir pan. medinės grindys, sienos, sijos ir kt., medinės pakuotės, kurios gali būti prisigėrusios mineralinės alyvos bei kitų pavojingų cheminių medžiagų.

⁸ Atliekų tvarkymo įstatymo 34⁴ str. 10 dalis: Transporto priemonė (išskyrus istorines transporto priemones, apibrėžtas Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymo 2 straipsnio 23 dalyje) pripažįstama eksploatuoti netinkama transporto priemone, tai yra gaminio atlieka, ir turi būti tvarkoma šio Įstatymo 4 straipsnyje nustatyta tvarka, jeigu ji atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

1) transporto priemonės savininkui išduotas eksploatuoti netinkamos transporto priemonės sunaikinimo pažymėjimas;
2) transporto priemonė ardoma arba yra išardyta taip, kad jos eksploatavimas pagal paskirtį yra negalimas.

Kitomis dangomis ar medžiagomis dengtos medienos atliekos klasifikuojamos kaip nepavojingosios, tačiau ne visos jos yra tinkamos perdirbimui ar kietojo biokuro gamybai. Didesnis dėmesys turėtų būti skiriamas impregnavimo medžiagomis apdorotos medienos teisingam tvarkymui, nes užsienio šalių tyrimai rodo, kad statyboms 1950 – 2007 m. buvo naudojama mediena, kuri buvo impregnuojama ir tokiomis medžiagomis, kurių sudėtyje buvo sunkiųjų metalų, halogenintų organinių junginių bei kitų kenksmingų medžiagų. Tikėtina, kad panašiomis medžiagomis galėjo būti impregnuojama ir mūsų šalyje naudojama statybinė mediena. Vadovaujantis Kietojo biokuro kokybės reikalavimais, patvirtintais Lietuvos Respublikos energetikos ministro 2017 m. gruodžio 6 d. įsakymu Nr. 1-310, tik mechaniškai apdirbta ar chemiškai apdorota naudota mediena, neturinti sunkiųjų metalų arba halogenintų organinių junginių, gali būti naudojama kietojo biokuro gamybai. Medienos atliekos, kurios apdorotos konservantais arba padengtos gruntu ar dažais ir dėl to gali būti užterštos halogenintais organiniais junginiais arba sunkiaisiais metalais ir kurios daugeliu atveju patenka į statybos ir griovimo atliekų srautą, turi būti deginamos atliekų deginimo arba bendro atliekų deginimo įrenginiuose.

Atsižvelgiant į kitų šalių patirtį bei jų vykdytus tyrimus, dengtos, lakuotos arba kitaip chemiškai apdorotos medienos atliekų klasifikavimui rekomenduojama vadovautis šiuo algoritmu:

10 pav.

Medienos atliekų klasifikavimo algoritmas

2.4.5 Šlifavimo atliekos

Metalo, plastiko, stiklo paviršiams naudotų šlifavimo arba poliravimo dalių ir šlifavimo medžiagų atliekos susidaro atliekant šlifavimo/poliravimo darbus.

Vadovaujantis Atliekų sąrašu naudotoms šlifavimo dalims ir šlifavimo medžiagoms, priklausomai nuo gamybos proceso, gali būti priskiriami šie atliekų kodai:

10	TERMINIŲ PROCESŲ ATLIEKOS	
10 11	stiklo ir stiklo gaminių gamybos atliekos	
10 11 13*	stiklo poliravimo ir šlifavimo dumblas, kuriame yra pavojingųjų medžiagų	VP
10 11 14	stiklo poliravimo ir šlifavimo dumblas, nenurodytas 10 11 13	VN
12	METALŲ IR PLASTIKŲ FORMAVIMO, FIZINIO IR MECHANINIO JŲ PAVIRŠIAUS APDOROJIMO ATLIEKOS	
12 01	metalų ir plastikų formavimo, fizinio ir mechaninio jų paviršiaus apdorojimo atliekos	
12 01 20*	naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	VP
12 01 21	naudotos šlifavimo dalys ir šlifavimo medžiagos, nenurodytos 12 01 20	VN

Priklausomai nuo metalo, plastiko ar stiklo paviršių šlifavimui naudojamų įrenginių ir medžiagų sudėties, gali susidaryti pavojingosios ar nepavojingosios naudotų šlifavimo dalių ir šlifavimo medžiagų atliekos.

Įvertinus patį šlifavimo procesą, nustatyta, kad šlifavimui naudojama speciali įranga bei medžiagos, kurios vadinamos abrazyvais (keramika, pvz., korundas, aliuminio oksidas ir kt.). Abrazyvinės dalelės yra priklijuotos ant šlifavimo diskų, juostų, popieriaus ir pan. Kadangi šlifavimo metu dėl labai didelės trinties išskiriama labai daug šilumos, tai siekiant, kad išsiskirianti šiluminė energija nepaveiktų ir nedeformuotų šlifuojamo gaminių, dažnai yra naudojamas aušinimo skystis.

Kaip aušinimo skystis naudojamos tiek grynos alyvos (mineralinės alyvos, sintetinės ir natūralios), tiek su vandeniu sumaišyti skysčiai (emulsijos, tirpalai). Aušinimo skystį gali sudaryti iki 30 komponentų: bazinės alyvos ir priedai (pvz., priedai, kurių sudėtyje yra sieros ir fosforo, chlorinti parafinai, biocidai, druskos ir kt.)⁹.

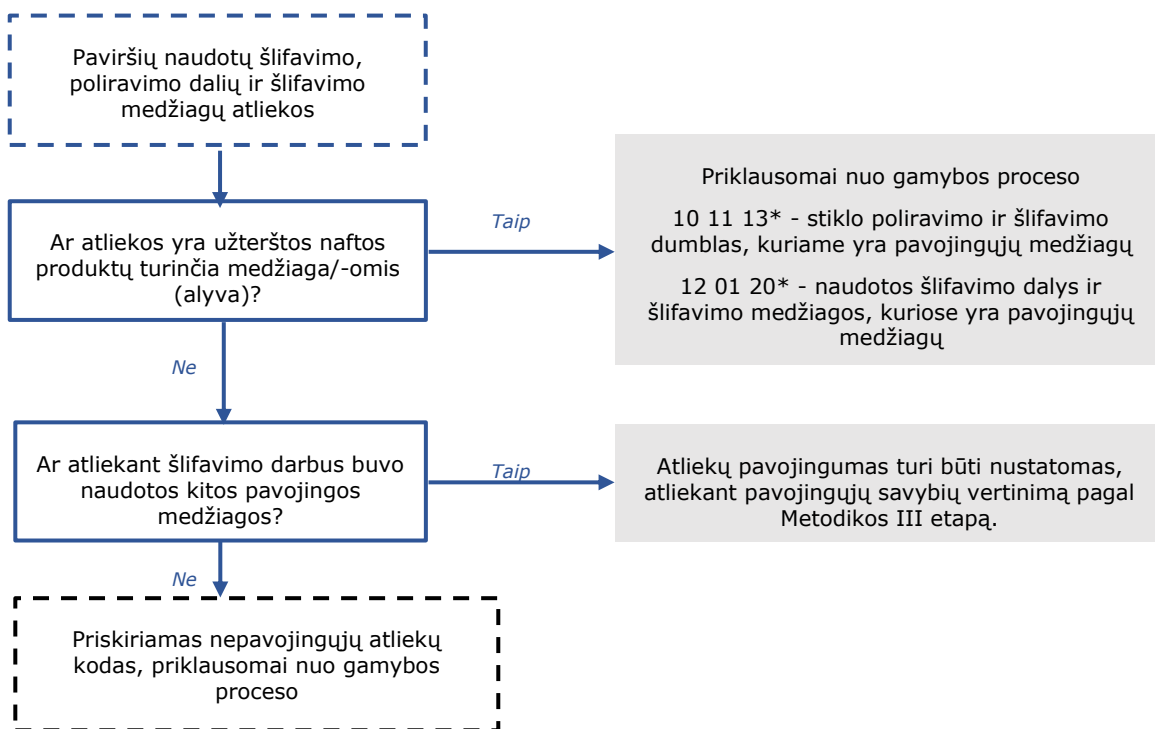
Viršijus leistiną nusidėvėjimo laipsnį, šlifavimui naudojamus diskus, juostas, popierių ir pan. reikia pakeisti, t. y. susidaro šlifavimo medžiagų ir naudotų dalių atliekos. Prie šių atliekų priskiriamas ir šlifavimo abrazyvas, vadinamas drožlėmis. Kadangi šlifavimo abrazyvas yra porėta medžiaga, tai jis gali būti užterštas aušinimo skysčiu bei jo sudedamosiomis dalimis. Todėl aušinimo skysčiu, kuriame yra alyvos ar kitų pavojingų medžiagų, užterštos šlifavimo medžiagos ar šlifavimo dalys gali būti klasifikuojamos kaip pavojingosios atliekos ir joms suteikiamas 12 01 20* atliekos kodas⁸.

Stiklo poliravimo ir stiklo šlifavimo dumblas susidaro mechaninio stiklo gaminių apdirbimo metu. Jis atskiriamas nuo cirkuliuojančio vandens, prireikus pridedant flokulantų. Atskirtame dumble, dėl stiklo poliravimo ar stiklo šlifavimo metu naudojamų žaliavų arba naudojamų

⁹https://um.baden-wuerttemberg.de/fileadmin/redaktion/m-um/intern/Dateien/Dokumente/3_Umwelt/Abfall-und_Kreislaufwirtschaft/Rechtliche_Grundlagen/Europ._Abfallverzeichnis/Band_B.pdf.

aušinimo skysčių ir tepalų gali būti šios pavojingos medžiagos: metalai ir metalų junginiai arba angliavandeniliai, dėl kurių atliekos priskiriamos prie pavojingųjų atliekų¹⁰.

Vadovaujantis aukščiau pateikta informacija, metalo, plastiko ar stiklo paviršių naudotų šlifavimo dalių ir šlifavimo medžiagų atliekų klasifikavimui rekomenduojame vadovautis šiuo algoritmu:

11 pav.

Šlifavimo ir poliravimo atliekų klasifikavimo algoritmas

2.4.6 Filtravimo medžiagų ir pašluosčių atliekų identifikavimas

Absorbentai, filtrų medžiagos (įskaitant kitaip neapibrėžtus tepalų filtrus), pašluostės, apsauginiai drabužiai dažniausiai susidaro pramonės įmonėse, laboratorijose, dirbtuvėse ir autoservisuose, taip pat įrenginių gedimų ar avarijų atveju.

Vadovaujantis Atliekų sąrašu, šioms atliekoms taikomi atliekos kodai:

15 02 02*	absorbentai, filtrų medžiagos (įskaitant kitaip neapibrėžtus tepalų filtrus), pašluostės, apsauginiai drabužiai, užteršti pavojingosiomis medžiagomis	VP
15 02 03	absorbentai, filtrų medžiagos, pašluostės ir apsauginiai drabužiai, nenurodyti 15 02 02	VN

Vadovaujantis Didžiosios Britanijos, Danijos, Švedijos, Norvegijos praktika, nustatyta, kad jeigu absorbentai, filtrų medžiagos, pašluostės bei apsauginiai drabužiai užteršti alyva, jų atliekos priskiriamos prie pavojingųjų atliekų. Pagal Vokietijoje taikomą praktiką¹¹, pagrindinės medžiagos dėl kurių absorbentai, filtrų medžiagos, pašluostės ir apsauginiai drabužiai priskiriami prie pavojingųjų atliekų yra naftos produktai (alyva, organiniai tirpikliai),

¹⁰

https://www.abfallbewertung.org/ipa/repge.php?report=ipa&char_id=1011_Glas&lang_id=de&avv=&synon=&kapitel=7>active=yes.

¹¹

https://www.abfallbewertung.org/ipa/repge.php?report=ipa&char_id=1502_Filte&lang_id=de&avv=&synon=&kapitel=7>active=yes.

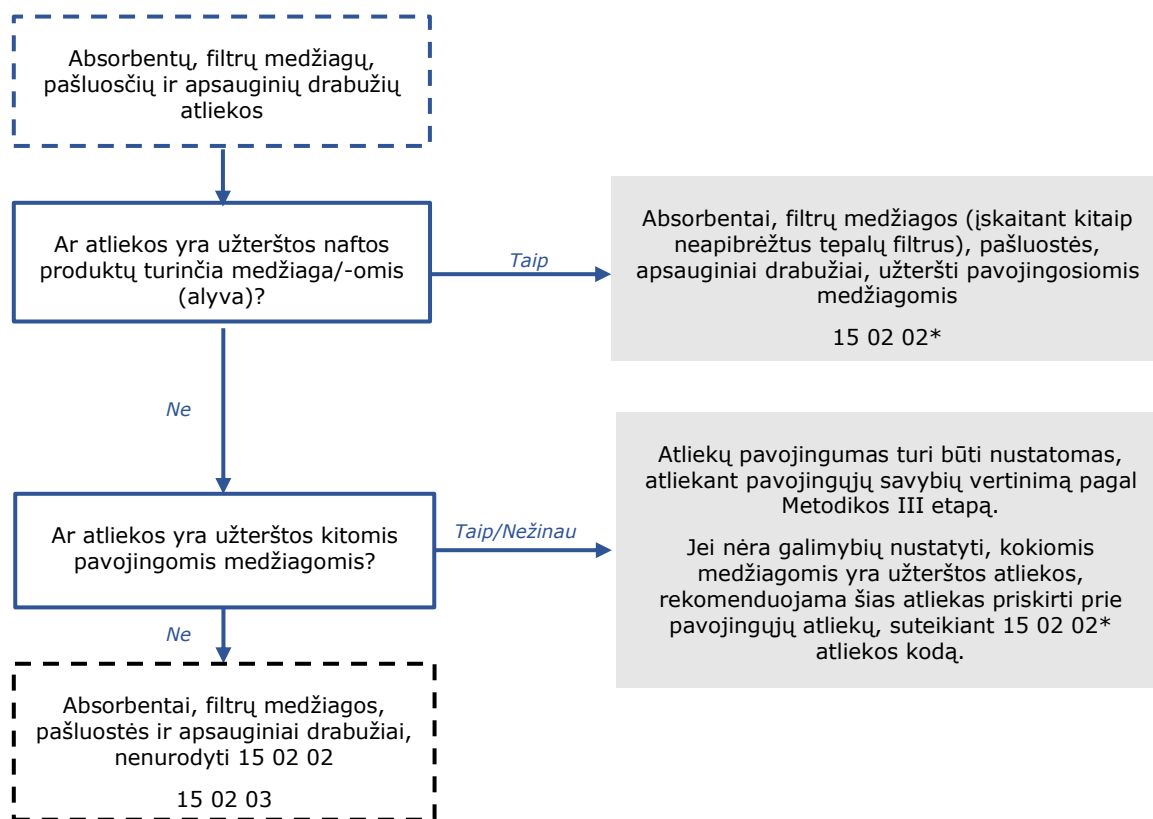
metalų junginiai (metalų oksidai, metalų sulfidai, metalų chromatai), rūgštys, šarmai, druskos, priklausomai nuo atliekose esančių šių medžiagų koncentracijų.

Dėl dažymo metu susidariusių užterštų pašluosčių bei filtrų atliekų Vokietijoje¹ taikoma tokia praktika:

Metalo apdirbimo pramonėje, autoservisuose, dirbtuvėse, kuriose aptarnaujamos ir remontuojamos transporto priemonės, statybinė technika ir kitos mašinos pagrindinė medžiaga, kuria būna užterštos pašluostės yra alyva, aušinimo alyva, hidraulinė alyva, todėl šiose pramonės šakose ar darbo vietose susidariusių pašluosčių atliekoms dažniausiai suteikiamas 15 02 02* atliekos kodas.

Chemijos/farmacijos srityje susidariusiose absorbcinėse ir filtravimo medžiagose, pašluostėse ir apsauginiuose drabužiuose gali būti įvairių cheminių medžiagų likučių. Todėl klasifikuojant ir vertinant atitinkamas atliekas svarbu žinoti kokios buvo naudojamos medžiagos.

Įvertinus aukščiau pateiktą informaciją, absorbentų, filtrų medžiagų, pašluosčių ir apsauginių drabužių atliekų klasifikavimui rekomenduojame vadovautis šiuo algoritmu:

12 pav.

Filtravimo medžiagų ir pašluosčių atliekų klasifikavimo algoritmas

2.4.7 Gumos atliekų identifikavimas

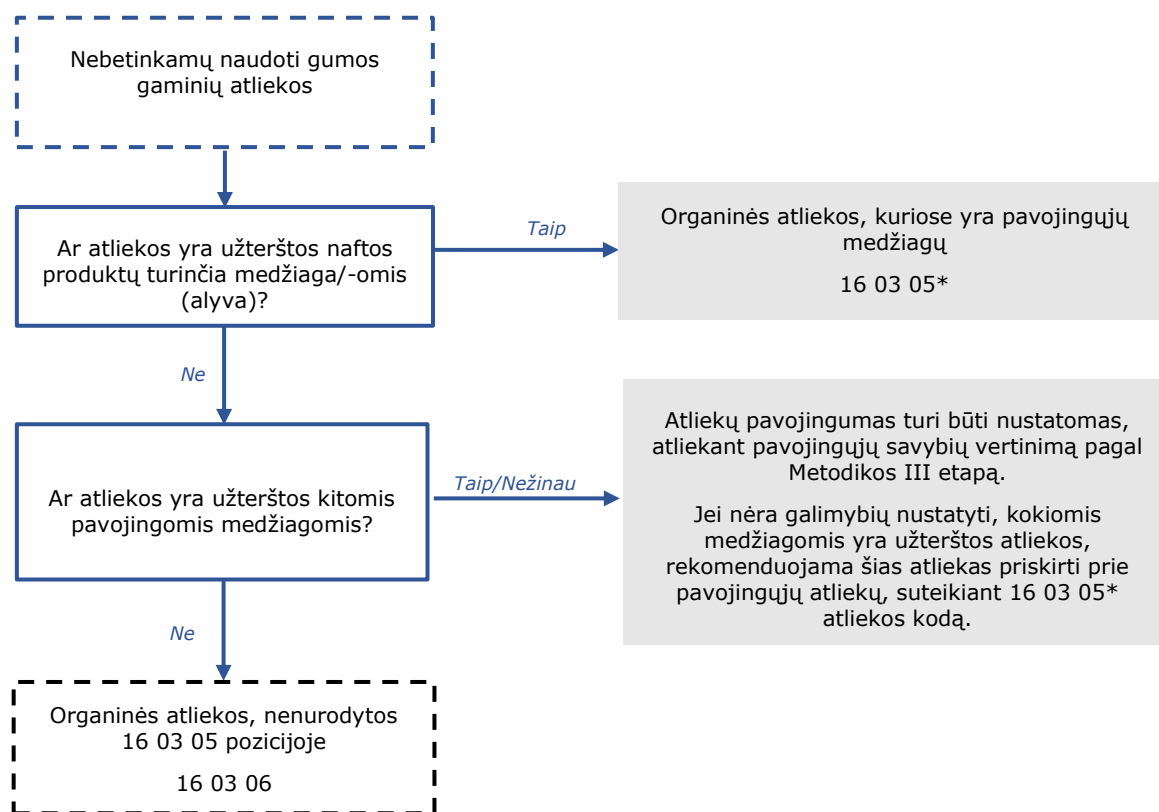
Gumos atliekos paprastai yra naudoti nebetinkami gaminiai, susiję su padangomis ir kitais iš gumos pagamintais gaminiiais (nuo žaislų iki įrenginiuose naudojamų tarpinių ir pan.).

Pagal Atliekų sąrašą gumos atliekos gali būti identifikuojamos šiais kodais:

16 01 03	naudoti nebetinkamos padangos	AN
16 03 05*	organinės atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų	VP
16 03 06	organinės atliekos, nenurodytos 16 03 05 pozicijoje	VN
19 12 04	plastikai ir guma	AN

Daugumai gumos atliekų priskiriami absoliučiai nepavojingųjų atliekų įrašai. Veidrodinis nepavojingųjų atliekų kodas 16 03 06, susijęs su veidrodiniu pavojingųjų atliekų kodu 16 03 05* (organinės atliekos, kuriose yra pavojingųjų medžiagų) pagal 16 skyriaus (kitais sąrašais) neapibūdintos atliekos) 16 03 poskirsnį (netinkamos naudoti partijos ir nenaudoti gaminiai). Šis pavojingųjų atliekų įrašas gali būti naudojamas nenaudotiems gumos gaminiams su alyvomis arba tirpikliais, arba užterštos netinkamos naudoti gumos partijomis, kurios yra užterštos, pvz., alyvomis ar tirpikliais. Gumos gaminių šlifavimo atliekų klasifikavimui taip pat gali būti naudojamas 2.4.5 nurodytas algoritmas.

Įvertinus aukščiau pateiktą informaciją, netinkamų naudoti gumos gaminių atliekų (pvz., brokuoti/sugadinti gaminiai) klasifikavimui rekomenduojama vadovautis šiuo algoritmu:

13 pav.

Gumos atliekų klasifikavimo algoritmas

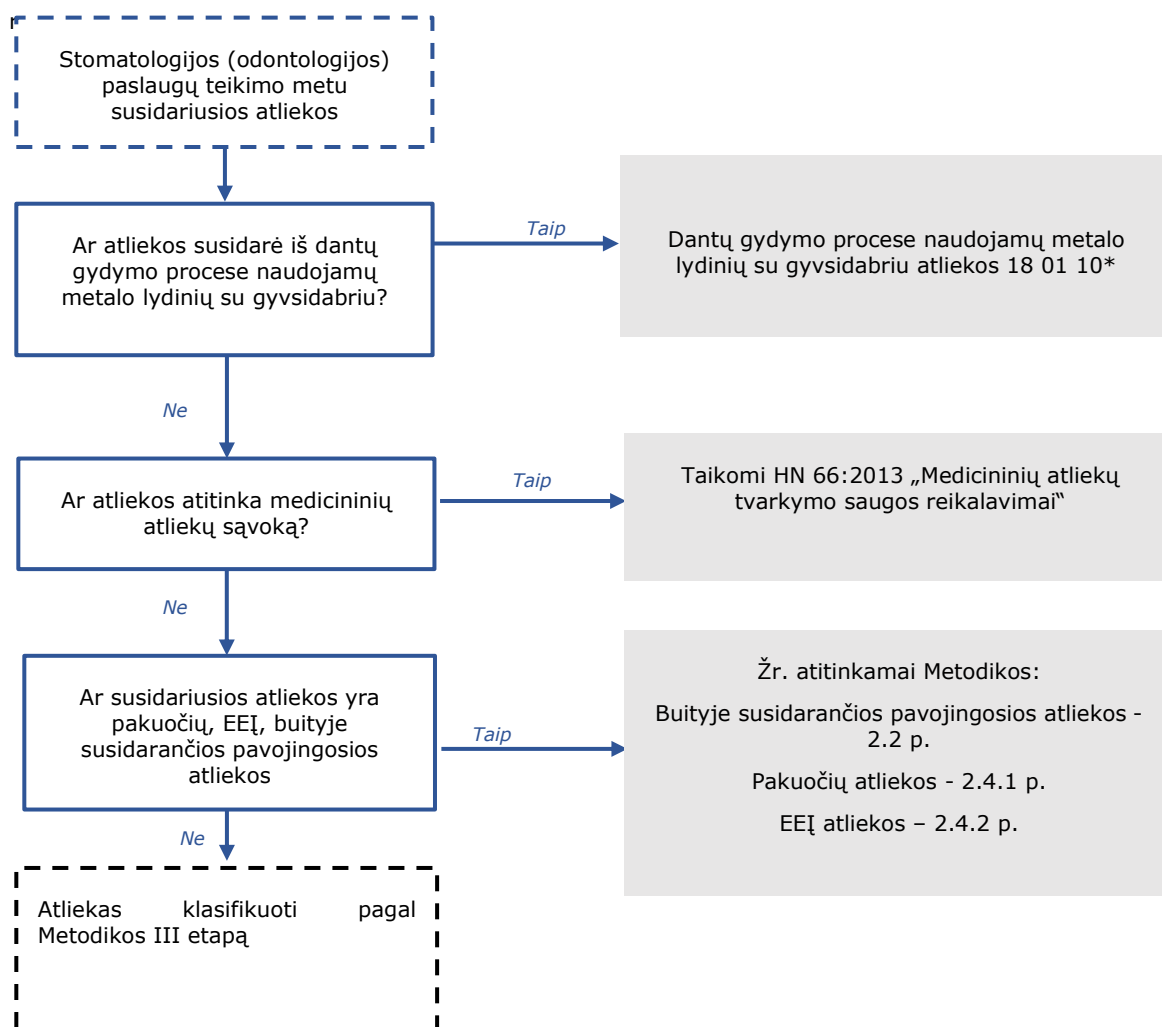
2.4.8 Stomatologijos (odontologijos) atliekų identifikavimas

Stomatologijos (odontologijos) paslaugas teikiančiose įmonėse gali susidaryti kelių rūšių atliekos:

- Tik šiai veiklai specifinės atliekos (dantų gydymo procese naudojamų metalo lydinų su gyvsidabriu atliekos);
- Kitoms sveikatos priežiūros įstaigoms būdingos medicininės atliekos;
- Pakuočių atliekos;
- EEĮ atliekos;
- Su teikiamomis paslaugomis tiesiogiai nesusijusios atliekos (į buityje susidarancias atliekas panašios atliekos)

Išsami informacija apie pakuočių atliekų, EEĮ atliekų, buityje susidarančių pavojingųjų atliekų identifikavimą pateikta atitinkamuose šios Metodikos skyriuose. Medicininių atliekų klasifikavimui ir tvarkymui Lietuvoje taikomi HN 66:2013 „Medicinių atliekų tvarkymo saugos reikalavimai“. Šiame teisės akte pateikta tokia medicininių atliekų sąvoka – **medicininės atliekos – žmonių sveikatos priežiūros (gydymo, diagnostikos, reabilitacijos, slaugos, ligų prevencijos, teismo medicinos ekspertizės) ir su ja susijusių mokslinių tyrimų atliekos**.

Įvertinus aukščiau pateiktą informaciją, teikiant stomatologijos (odontologijos) paslaugas susidarančių atliekų klasifikavimui rekomenduojama vadovautis šiuo algoritmu:

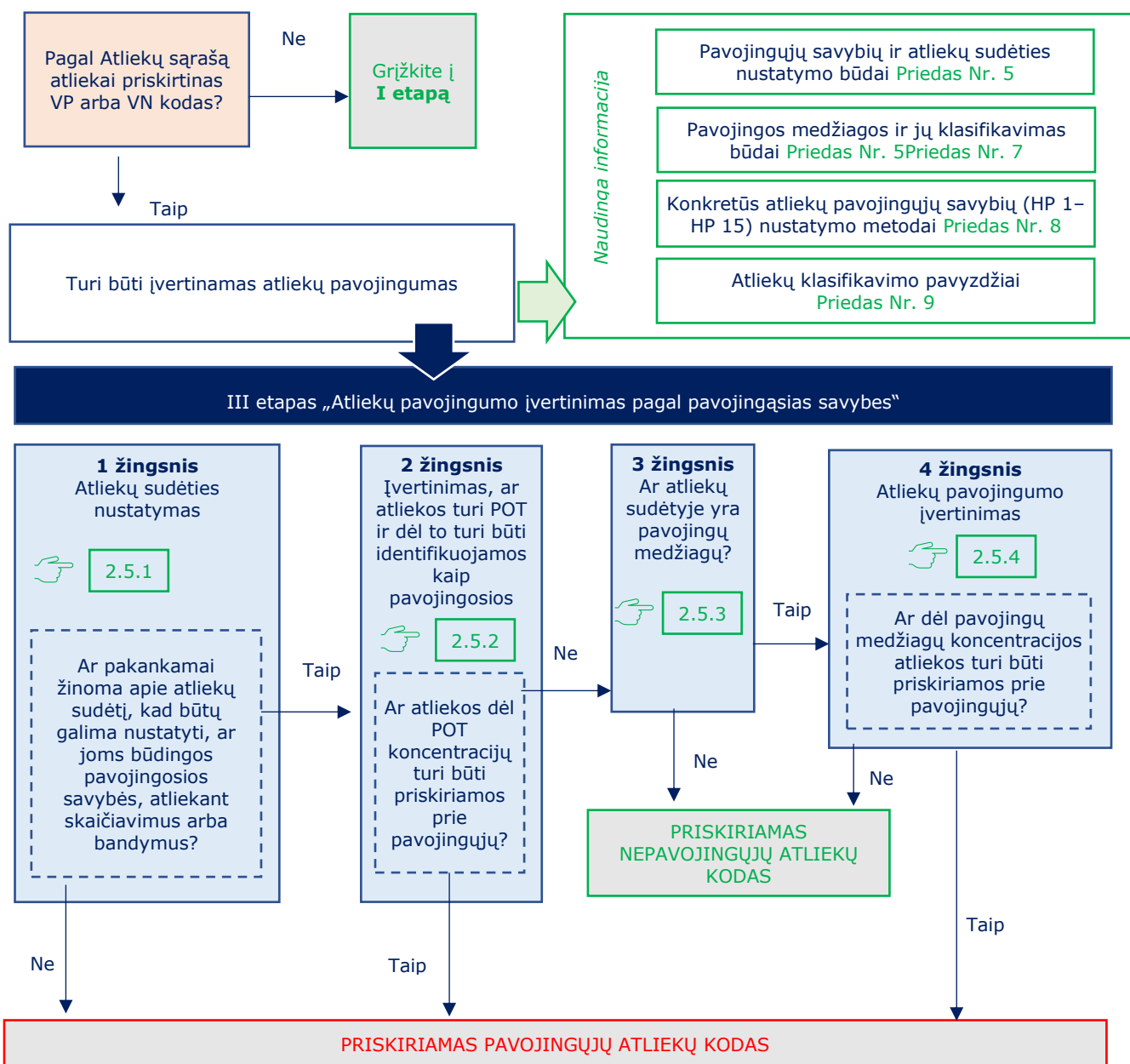
14 pav.

Stomatologijos (odontologijos) atliekų klasifikavimo algoritmas

2.5 III etapas – atliekų pavojingumo nustatymas įvertinant pavojingąsias savybes

Tai ar atliekos yra pavojingosios ar ne, pirmiausia priklauso nuo jų sudėties. Vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklių nuostatomis atliekos turi būti priskiriamos prie pavojingųjų, jei jose yra tam tikri kiekiai POT¹² arba pavojingų medžiagų ir dėl to atliekos pasižymi pavojingosiomis savybėmis. Kartu norint tinkamai įvertinti ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios turi būti atlikti šie žingsniai (žr. 15 pav.):

- 1 žingsnis. Atliekų sudėties nustatymas
- 2 žingsnis. Įvertinimas, ar atliekos turi POT ir dėl to turi būti identifikuojamos kaip pavojingosios
- 3 žingsnis. Ar atliekų sudėtyje yra pavojingų medžiagų?
- 4 žingsnis. Atliekų pavojingumo įvertinimas pagal jose esančių medžiagų pavojingąsias savybes

15 pav.

III etapo veiksmų algoritmas

¹² Šiame poskyryje sutrumpinimas POT apima tik Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo 2.2.3 punkte išvardintus POT.

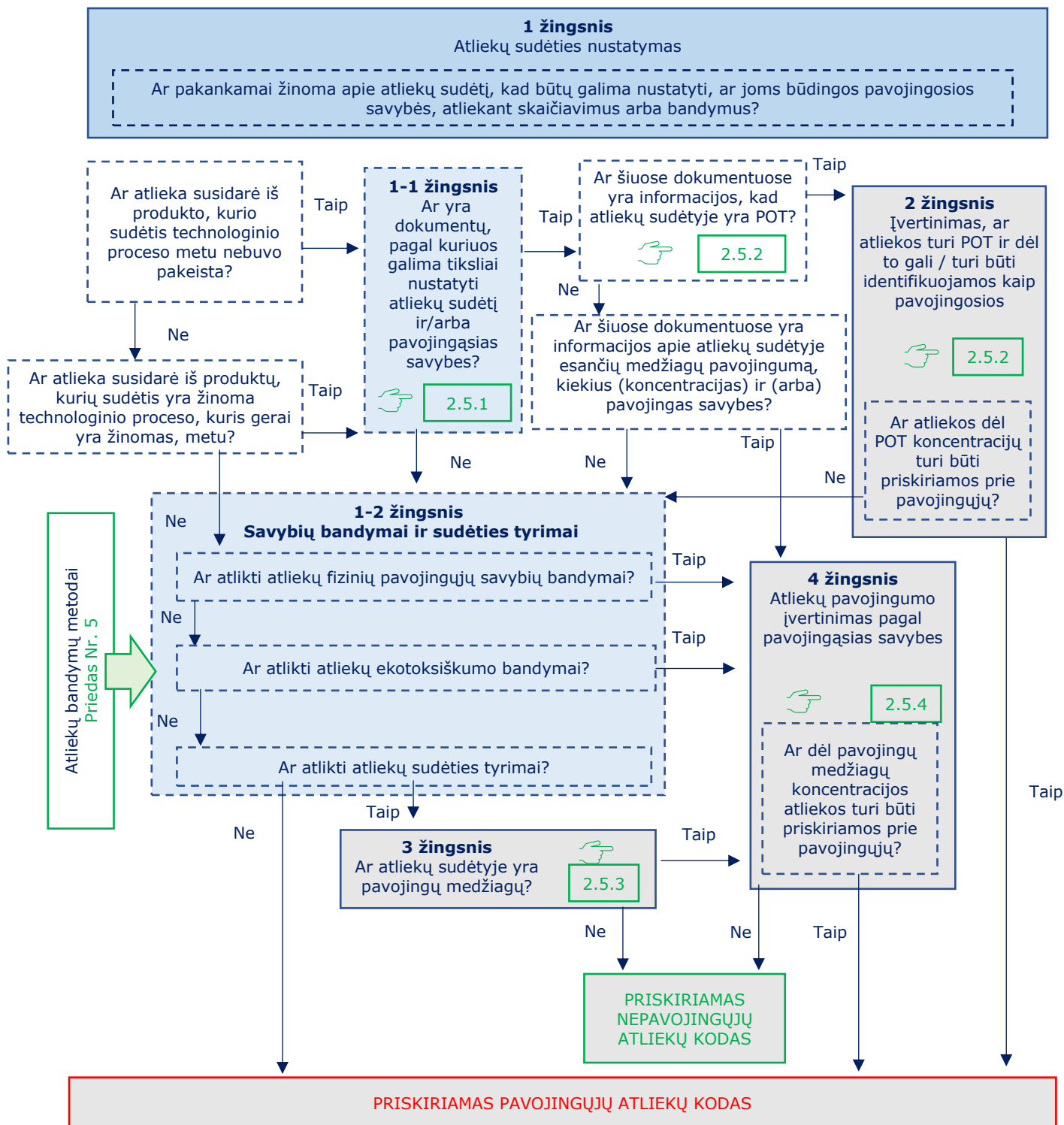
2.5.1 III etapo 1 žingsnis – Atliekų sudėties nustatymas

Surinkti pakankamai informacijos apie atliekų sudėtį, o ypač apie pavojingų medžiagų buvimą/nebuvimą ir kiekį atliekose, siekiant nustatyti, ar atliekos turi būti klasifikuojamos kaip pavojingosios yra svarbus pirminis veiksmas klasifikuojant atliekas. Atliekos gali būti pavojingosios dėl to, kad jose yra POT arba dėl to, kad jose yra pavojingų medžiagų tiek, kad atliekos pasižymi viena arba keliomis pavojingosiomis savybėmis. Todėl šio žingsnio tikslas – surinkti duomenis apie atliekų sudėtį, kurie padėtų atlikti tolimesnius atliekų identifikavimo veiksmus ir parinkti atliekų pavojingųjų savybių vertinimo metodą, t. y. įvertinti ar atliekų pavojingumo nustatymui užteks turimuose dokumentuose pateiktos informacijos apie atliekų sudėtį ir tam tikrų medžiagų kiekį jose, jų pavojingąsias savybes, ar reikės atlikti atliekų sudėties tyrimus ir / arba savybių bandymus.

Yra keli būdai rinkti informaciją apie atliekų sudėtį, jose esančias pavojingas medžiagas ir galinčias pasireikšti pavojingąsias savybes:

- informacija apie gamybos (technologijos) procesą, kuriame susidaro atliekos, ir žaliavas bei tarpines medžiagas, įskaitant ekspertų nuomones (naudingas šaltinis gali būti gamintojo pateiktos geriausių prieinamų gamybos būdų informacinių dokumentų ataskaitos, pramonės procesų vadovai, procesų aprašai ir žaliavų sąrašai ir kt.);
- pirminio medžiagos ar objekto, prieš jiems tampant atliekomis, gamintojo informacija, pvz., saugos duomenų lapai (SDL), produktų etiketės arba vardinių parametrų lentelės;

Priklausomai nuo informacijos apie atliekų sudėtį prieinamumo, jos kokybės, pakankamumo, atliekų identifikavimo procesas gali pasibaigti jau šiame žingsnyje – neturint pakankamai informacijos apie atliekos sudėtį, tokiai atliekai turi būti priskiriamas pavojingųjų atliekų kodas (žr. 16 pav.).

16 pav.
žingsniais

III etapo 1 žingsnio veiksmų algoritmas ir jo sąsajos su kitais etapo

1-1 žingsnis Atliekų pavoingumo nustatymas pagal dokumentus

Šis žingsnis atliekamas tik tais atvejais kai:

- yra žinoma iš kokios medžiagos susidarę atlieka ir žinoma, kad technologinio proceso metu ji nepasikeitė, arba
- kai tiksliai žinomas technologinis procesas ir produktų, iš kurių susidarę atlieka, sudėtis po technologinio proceso gali būti tiksliai nustatyta iš dokumentų.

Kitais atvejais dokumentuose pateikta informacija gali būti naudojama kaip pagalbinė, bet ne pagrindinė, kitiems žingsniams atlikti.

Vienas iš dažniausiai naudojamų dokumentų gauti informaciją apie medžiagų/mišinių pavojingąsias savybes – SDL.

Medžiagoms ir mišiniams, kurie klasifikuojami pagal CLP reglamentą kaip pavojingieji, ir neklasifikuotiems mišiniams, kuriuose yra tam tikras ribines vertes viršijančių pavojingų medžiagų, tiekėjas turi pateikti SDL. SDL turi atitikti tam tikrus reikalavimus ir REACH reglamento 31 straipsnyje apibrėžtą formatą. Jame turi būti informacija:

- apie medžiagos ar mišinio klasifikavimą pagal CLP reglamento II antraštinę dalį (SDL 2 skirsnis); tai gali būti suderinta klasifikacija arba savarankiška klasifikacija (žr. 2.5.3 p.);
- apie sudėtį (sudedamąsias dalis) (SDL 3 skirsnis);
- apie šalinimo nuostatas (SDL 13 skirsnis);
- apie poveikio scenarijus (priede).

Turint tokią informaciją, SDL gali būti naudinga informacijos priemonė, kad būtų galima tęsti vertinimą, kurį būtina atlikti klasifikuojant tam tikrą produktą pagal Atliekų sąrašą jam tapus atliekomis.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad, jeigu atliekomis tampantis produktas yra dviejų ar daugiau medžiagų mišinys (pvz., lako skardinė), mišinių klasifikavimo informacija yra svarbus informacijos šaltinis apskritai. Ir antra, reikia naudotis produktą sudarančių pavienių medžiagų klasifikacijomis, o ne bendra chemine mišinio klasifikacija. Mišinių SDL 3 skirsnyje numatytos kiekvienos mišinyje esančios pavojingosios sudedamosios dalies klasifikacijos pagal CLP reglamentą. Šią informaciją galima patvirtinti ar papildyti atlikus paiešką klasifikavimo ir ženklavimo inventoriuje¹³.

Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad medžiagoms ir mišiniams, kuriems SDL nėra privalomas, taip pat gaminiams gali būti parengti neprivalomi produkto informacijos lapai, kurie neatitinka SDL, bet gali suteikti informacijos apie sudėtį ir rekomenduojamus šalinimo būdus.

Rekomenduojama atlikti kitos, papildomos, ne SDL nurodytos informacijos, įvertinimą, jeigu:

- pateikta informacija gali būti pasenusi (produktas šalinamas praėjus ilgam laikui po jo paskutinio tiekimo), arba
- galima pagrįstai manyti, kad informacija nėra išsami, pakankama ar tiksli, arba
- informacija apie atliekų susidarymo procesą suponuoja, kad atliekose gali būti papildomų į SDL neįtrauktų medžiagų (pvz., teršalų).

Net jeigu turimuose dokumentuose pateikta informacija apie atliekų sudėtį nėra pakankama, kad būtų galima atlikti III etapo 2, 3, 4 žingsnius (t. y. pagal dokumentuose pateiktą informaciją nėra galimybės nustatyti tam tikrų medžiagų kiekio atliekose ir (arba) tiksliai identifikuoti), ji gali būti naudinga atliekant III etapo 1-2 žingsnį, t. y. nustatyti, kokius tyrimus (sudėties ar pavojingųjų savybių nustatymo) reikia atlikti pirmiausiai.

1-2 žingsnis Atliekų pavojingumo nustatymas atliekant pavojingųjų savybių bandymus ir (arba) tyrimais nustatant atliekų cheminę sudėtį

Šis žingsnis yra privalomas, norint pagrįsti, kad atliekos yra nepavojingosios ir nėra galimybių dokumentiniais įrodymais pagrįsti atliekų sudėties.

Kadangi atliekų sudėties tyrimai yra sudėtingas ir specifinių žinių reikalaujantis procesas, rekomenduojama tam tikrais atvejais pirmiausia atliekant bandymus yra tikslinga įvertinti ar yra tikimybė, kad atliekos pasižymi fizinėmis ir (ar) biologinėmis savybėmis HP 1, HP 2, HP 3, HP 12 ir HP 14. Šiam tikslui, kaip ir nurodyta aukščiau gali būti naudojama atliekant III

¹³ Pagal ES Gairių 2 priedo 2.2 p.

etapo 1-1 žingsnį surinkti duomenis. Jei yra pagrįstų įtarimų, kad atliekos gali pasižymėti viena ir (arba) kelias iš išvardintų savybių – pirmiausiai galima atlikti bandymus dėl šių savybių ir tik po to, jei bandymų rezultatai bus neigiami (t.y. bandymais nebus nustatyta, kad atliekos pasižymi savybėmis HP 1, HP 2, HP 3, HP 12, HP 14) – atlikti vertinimą ar atliekos pasižymi savybėmis HP 4, HP 5, HP 6, HP 7, HP 8, HP 10, HP 11 ir HP 13 – atlikti atliekų sudėties tyrimus ir pagal PDA III priedo nuostatas įvertinti gautus rezultatus (tam tikrais atvejais reikia atlikti skaičiavimus).

Informacija apie laboratorinių tyrimų būdus pateikta Priedas Nr. 5, o informacija apie konkrečius atliekų pavojingųjų savybių (HP 1–HP 15) nustatymo metodus pagal ES Techninių gairių 3 priedą pateikta Priedas Nr. 8

2.5.2 III etapo 2 žingsnis – Įvertinimas, ar atliekos turi POT ir dėl to gali / turi būti identifikuojamos kaip pavojingosios

Jei atliekose yra vienas ar daugiau iš 15 POT, nurodytų Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo 2.2.3 punkte, tirama, ar jų koncentracija neviršija POT reglamento IV priede nurodytoms medžiagoms nustatytų ribinių koncentracijų. POT reglamento 4 priede nurodyti teršalai ir jų ribinės koncentracijos pateikti Priedas Nr. 6 1 lentelėje.

Jei koncentracija viršija ribinę vertę, atliekos priskiriamos pavojingosioms ir turi būti tvarkomos pagal specialias taisykles, nustatytas POT reglamente. Daugiau informacijos apie tai, kaip atlikti įvertinimą, ar atliekos turi būti priskiriamos pavojingosioms, dėl to, kad jų sudėtyje yra POT, pateikta Priedas Nr. 6.

Atliekose gali būti ir kitų POT iš POT reglamento IV priedo, tačiau dėl šių teršalų buvimo atliekos iš karto netampa pavojingosiomis atliekomis, net jei viršija POT reglamento IV priede joms nustatytas ribines vertes. Jų klasifikavimas priklausytų nuo cheminės medžiagos pavojingumo klasifikacijos (žr. Priedas Nr. 6 2 lentelę) ir turi būti vertinamas ar atlieka atitinka nors vieną iš HP 1 – HP 15 savybių (žr. 2.5.4 p.).

Pažymėtina, kad tam tikri H kodai (H350, 360 ir 361) kartais papildomi raidiniais kodais (žr. Priedas Nr. 7-1 3 dalį). Šios papildomos raidės, pavojingųjų atliekų klasifikavimui įtakos neturi. **Reikia atkreipti dėmesį, kad REACH registruotų medžiagų duomenų bazėje nenurodyta, ar konkrečiai medžiagai taikomas POT reglamentas. Todėl ypač svarbu atskirai patikrinti, ar atliekose yra atitinkamų POT.**

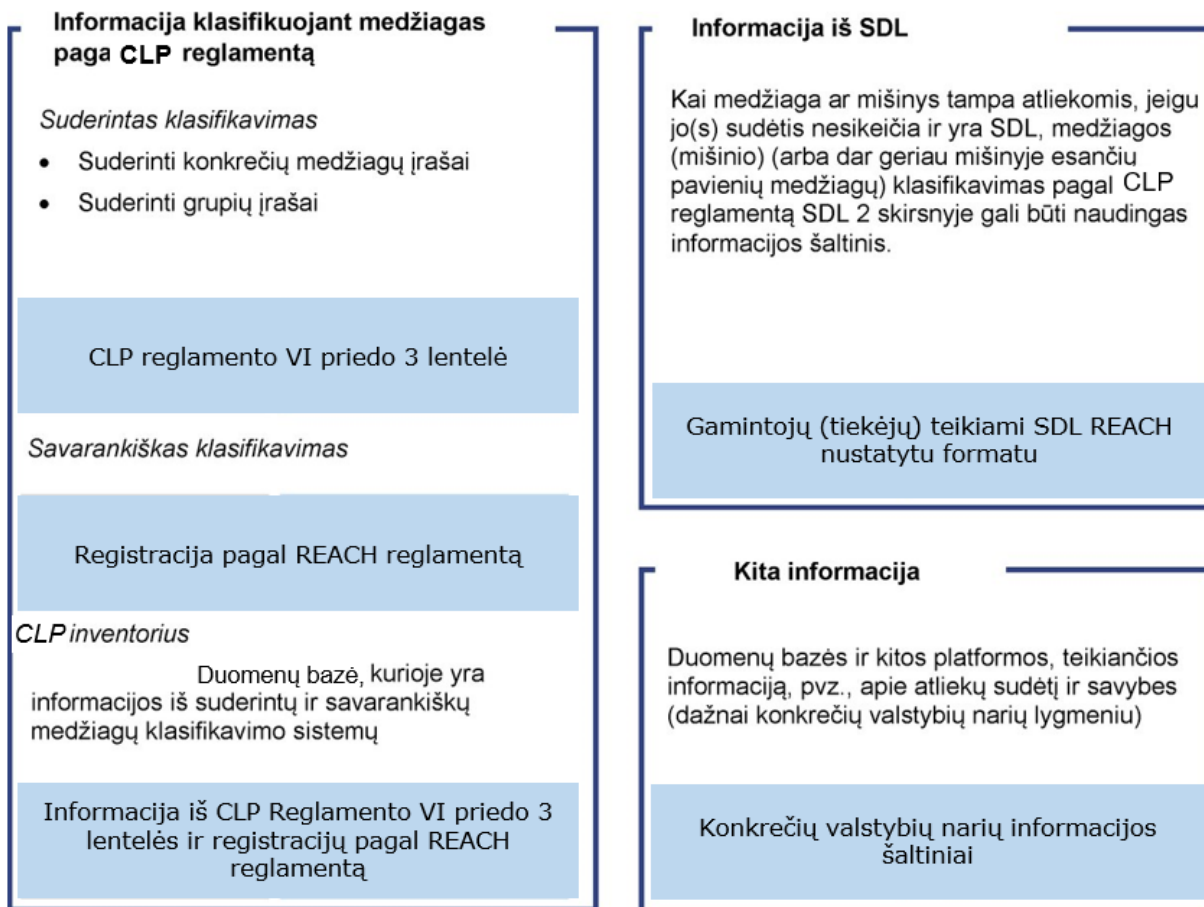
2.5.3 III etapo 3 žingsnis – Ar atliekų sudėtyje yra pavojingų medžiagų ir kokios jų pavojingosios savybės?

Duomenų šaltiniai ir pagrindinė informacija apie pavojingas medžiagas

Nustačius, kokių medžiagų esama aptariamose atliekose, reikia nustatyti ar jos klasifikuojamos kaip pavojingosios ir surinkti informaciją apie jų pavojingumą. Pagrindiniai duomenų šaltiniai pavaizduoti 17 pav.

Kadangi dažniausiai atliekų sudėtyje esančių medžiagų koncentracijos bus nustatytos elementų lygmenyje, kas praktikoje pasitaiko retai, (pvz., sunkieji metalai dažniausiai būna cheminių junginių sudėtyje), atliekų pavojingumo įvertinimui rekomenduojama naudoti ne elementų, o taip vadinamų „blogiausio scenarijaus“ junginių duomenis apie pavojingumo frazes (galimus „blogiausio scenarijaus“ junginius žr. Metodikos Priede Nr. 7-3, šiame priede taip pat pateikta informacija apie junginių pavojingumo frazes).

17 pav.

Informacijos apie pavojingas medžiagas duomenų šaltiniai

Medžiagų priskyrimas pavojingoms pagal CLP reglamentą

CLP reglamente numatyti kriterijai, pagal kuriuos siūloma vertinti medžiagų keliamus fizinius pavojus ir pavojus žmonių sveikatai ir aplinkai. **Cheminė medžiaga klasifikuojama kaip pavojinga**, jei atitinka vienos arba daugiau CLP reglamente nustatytų pavojingumo klasių kriterijus. Cheminės medžiagos keliamo pavojaus pobūdis nusakomas pavojingumo frazėmis (pvz., H315: Dirgina odą). Cheminių medžiagų gamintojai ir importuotojai, turi suklasifikuoti chemines medžiagas pirmiausia remdamiesi suderintu tos cheminės medžiagos klasifikavimu pagal CLP reglamentą, o jei suderintas klasifikavimas nenustatytas – savarankiškai klasifikuoti. Informacija apie cheminių medžiagų suderintą ir savarankišką klasifikaciją, įskaitant priskirtas pavojingumo frazes pateikiama CLP inventoriuje.

Suderintas medžiagų klasifikavimas

Kai kurios medžiagos klasifikuojamos „oficialiai“, ES lygmeniu priimant oficialų sprendimą. Tai vadinama „suderintomis klasifikacijomis“, jos išvardintos CLP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelėje.

Suderinta klasifikacija apima tokią informaciją apie cheminių medžiagų klasifikavimą ir ženklumą:

Pavojingumo frazės kodas	Priskirtas pavojingumo klasės ir kategorijos kodas. Pavyzdžiui, kancerogenas galėtų būti pažymėtas „H350“ arba „H351“.
Pavojingumo klasė	Pavojaus pobūdis. Pavyzdžiui, kancerogeninė medžiaga pažymima „Carc.“
Pavojingumo kategorija	Pavojingumo klasės pakategorė, apibūdinanti pavojaus sunkumą. Pavyzdžiui, kancerogenas galėtų būti pažymėtas „1A“, „1B“ arba „2“.

CLP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelėje išvardintoms pavojingumo klasėms ir kategorijoms teisiškai suteikiama pirmenybė, palyginti su visais kitais informacijos apie tas pavojingumo klases ir kategorijas šaltiniais, ir klasifikuojant medžiagas jomis būtina vadovautis. Reikia atkreipti dėmesį į tai, kad suderinta klasifikacija gali būti neišsami, jeigu ji apima tik išvardintas pavojingumo klases ir kategorijas.

CLP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelė reguliariai atnaujinama derinant ją su technikos pažanga. Joje nurodytos dviejų tipų suderintos klasifikacijos:

- suderintos pavienių medžiagų (pvz., švino chromato) klasifikacijos ir
- suderintos grupių (pvz., švino junginių) klasifikacijos.

Suderintas klasifikacijas galima rasti Europos cheminių medžiagų agentūros (ECHA) Klasifikavimo ir ženklinimo apraše, taip pat informacija apie medžiagai taikomą suderintą klasifikaciją pateikiama ir Klasifikavimo ir ženklinimo inventoriuje. Jeigu yra nustatyta konkrečios medžiagos suderinta klasifikacija, ji yra viršesnė už suderintą grupinę klasifikaciją.

Savarankiškas klasifikavimas

Medžiagų gamintojai, importuotojai ir tolesni naudotojai privalo atlikti savarankišką klasifikavimą pagal CLP reglamentą (kaip reikalaujama pagal CLP reglamentą ir registruojant medžiagas pagal REACH reglamentą) taikydami CLP reglamente nustatytus klasifikavimo kriterijus.

Ta pati medžiaga gali būti klasifikuojama įvairiai:

- dėl įvairios rinkai pateiktos medžiagos sudėties, formos ar fizinės būklės;
- nes gamintojas nustato, kad turi nepakankamai informacijos, kad būtų galima įvertinti pavojingumo klasę ar kategoriją (ir praneša apie tai nurodydamas „trūksta duomenų“, „abejotina“ arba „abejonių nekyla, bet klasifikavimui informacijos nepakanka“);
- nes gamintojas, importuotojas ar tolesnis naudotojas gavo ar pateikė skirtingus ar papildomus duomenis.

Savarankiškomis klasifikacijomis galima naudotis siekiant nustatyti, kurias pavojingumo klases ir kategorijas, be suderintos klasifikacijos, jau nustatė kiti pranešėjai; tai turėtų būti pirminis informacijos šaltinis.

Visų pirma rekomenduojama patikrinti tas savarankiškas klasifikacijas, kurias rengiant dalyvavo daugiausia pranešėjų. Nuolat dedamos pastangos siekiant paskatinti pranešėjus susitarti dėl savarankiškų klasifikacijų. Tačiau, jeigu suderintos klasifikacijos nėra ir yra tik savarankiška klasifikacija, atliekų turėtojas turėtų dėti visas įmanomas pastangas, kad klasifikuotų medžiagą remdamasis paskelbtomis savarankiškomis klasifikacijomis CLP inventoriuje, ypač atsižvelgdamas į atitinkamos medžiagos ar mišinio SDL nurodytą klasifikaciją, pateiktą atliekas gaminančiam veiklos vykdytojui.

CLP inventorių kaip informacijos šaltinį

ECHA tvarkomu klasifikavimo ir ženklinimo inventoriumi galima pasinaudoti ieškant medžiagų ar medžiagų grupės, kuri yra svarbi klasifikuojant atliekas, klasifikacijos (ir, jei taikytina, norint patikrinti tą informaciją). Inventoriuje galima nesunkiai rasti suderintas medžiagų ar medžiagų grupių klasifikacijas, nes jame pateikiama informacija iš CLP reglamento VI priedo 3 dalies 3 lentelės. Į jį taip pat įtrauktos savarankiškos klasifikacijos, sukurtos registruojant medžiagas pagal REACH reglamentą ir pranešant apie neregistruotas medžiagas (pvz., jei importuotojas neprivalo registruotis). Jeigu į inventorių neįtraukta nė viena suderinta klasifikacija ir įtraukta daugiau nei viena savarankiška klasifikacija, inventoriaus informacijai papildyti galima pasinaudoti ECHA registruotųjų cheminių medžiagų duomenų baze.

Tačiau derėtų pažymėti, kad klasifikavimo ir ženklinimo inventoriaus turinys reguliariai keičiamas, tad turinį reikia vertinti atsargiai (pvz., inventorių nuolat atnaujinamas siekiant užtikrinti kiekvienos medžiagos klasifikavimo darną), žr. Priedas Nr. 7-2

Informacija apie tai, kaip rasti informaciją CLP inventoriuje, pateikta Priedas Nr. 7-2

Informacija apie dažniausiai atliekose randamų medžiagų pavojingąsias savybes – Priedas Nr. 7-3

SDL (saugos duomenų lapas) kaip informacijos šaltinis

Medžiagoms ir mišiniams, klasifikuojamiems pagal CLP reglamentą kaip pavojingieji, ir neklasifikuotiems mišiniams, kuriuose yra tam tikras ribines vertes viršijančių pavojingųjų medžiagų, tiekėjas turi pateikti SDL. SDL turi atitikti tam tikrus reikalavimus ir jame turi būti informacija, naudinga atliekant atliekų pavojingumo vertinimą:

- apie medžiagos ar mišinio klasifikavimą pagal CLP reglamentą (SDL 2 skirsnis); tai gali būti suderinta klasifikacija arba savarankiška klasifikacija (žr. informaciją aukščiau);
- apie sudėtį (sudedamąsias dalis) (SDL 3 skirsnis);
- apie atliekų tvarkymą (SDL 13 skirsnis).

Turint tokią informaciją, SDL gali būti naudinga informacijos priemonė, kad būtų galima tęsti vertinimą, kurį būtina atlikti klasifikuojant tam tikrą produktą pagal Atliekų sąrašą jam tapus atliekomis.

Atkreipkite dėmesį į tai, kad, jeigu atliekomis tampantis produktas yra dviejų ar daugiau medžiagų mišinys (pvz., lako skardinė), mišinių klasifikavimo informacija yra svarbus informacijos šaltinis apskritai ir, antra, **reikia naudotis pavienių produktą sudarančių medžiagų klasifikacijomis, o ne bendra chemine mišinio klasifikacija**. Mišinių SDL 3 skirsnyje numatytos kiekvienos mišinyje esančios pavojingosios sudedamosios dalies klasifikacijos pagal CLP reglamentą. Šią informaciją galima patvirtinti ar papildyti atlikus paiešką CLP inventoriuje.

Papildomus SDL pateiktos informacijos patikrinimus rekomenduojama atlikti, jeigu:

- pateikta informacija gali būti pasenusi (produktas šalinamas praėjus ilgam laikui po jo paskutinio tiekimo), arba
- galima pagrįstai manyti, kad informacija nėra išsami, pakankama ar tiksli, arba
- informacija apie atliekų susidarymo procesą suponuoja, kad atliekose gali būti papildomų į SDL neįtrauktų medžiagų (pvz., teršalų).

Atkreipkite dėmesį į tai, kad medžiagoms ir mišiniams, kuriems SDL nėra privalomas, taip pat gaminiams gali būti parengti neprivalomi produkto informacijos lapai, kurie neatitinka SDL, bet gali suteikti informacijos apie sudėtį ir rekomenduojamus šalinimo būdus.

Kiti duomenų šaltiniai:

Informacijos apie atliekų sudėtyje esančių medžiagų pavojingumą taip pat galima rasti ir kituose informacijos šaltiniuose, pvz., duomenys apie policiklinių angliavandenilių pavojingumo frazes nurodyti periodiškai atnaujinamose CONCAWE ataskaitose *Hazard classification and labelling of petroleum substances in the European Economic Area – 2021*¹⁴.

Renkant informaciją apie atliekų sudėtyje esančių medžiagų pavojingumą surinkti duomenys apie pavojingumo frazes, pavojingas savybes reikalingi atliekant III etapo 4 žingsnį.

¹⁴ <https://www.concawe.eu/publication/hazard-classification-and-labelling-of-petroleum-substances-in-the-european-economic-area-2021/>.

2.5.4 III etapo 4 žingsnis – Atliekų pavojingumo įvertinimas

Vadovaujantis Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo nuostatomis atliekų pavojingumas turi būti vertinamas vadovaujantis Reglamento Nr. 1357/2014¹⁵ nuostatomis, t. y. turi būti nustatyta, ar atliekos dėl jose esančių pavojingų medžiagų koncentracijų pasižymi viena ar daugiau pavojingųjų savybių (Priedas Nr. 8, 19 pav.).

Atliekų tvarkymo taisyklių 1 priedo 1 punktas:

1. Vertinant atliekų pavojingąsias savybes taikomi 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamento (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurias direktyvas III priedas (OL 2014 L 365, p. 89) (toliau – Reglamentas Nr. 1357/2014), priede nustatyti kriterijai.

Pavoingosios savybės	
HP 1	Sprogiosios
HP 2	Oksiduojančiosios
HP 3	Degiosios
HP 4	Dirginančios – dirgina odą ir pažeidžia akis
HP 5	Specifiškai toksiškos konkrečiam organui (STOT) / Toksiškos įkvėpus
HP 6	Ūmiai toksiškos
HP 7	Kancerogeninės
HP 8	Ėsdinančios
HP 9	Užkrečiamosios
HP 10	Toksiškos reprodukcijai
HP 11	Mutageninės
HP 12	Išskiriančios ūmiai toksiškas dujas
HP 13	Jautrinančios
HP 14	Ekotoksiškos
HP 15	Atliekos, kuriose gali pasireikšti kuri nors prieš tai nurodyta pavojingoji savybė, kuria pirminės atliekos tiesiogiai nepasižymėjo

Turint tikslios informacijos apie atliekų sudėtyje esančias pavoingas medžiagas turi būti atliktas įvertinimas, ar atliekos pasižymi aukščiau išvardintomis pavoingosiomis savybėmis pagal PDA III priede pateiktas slenkstinių dydžių (kartais naudojama sąvoka „ribinė vertė“, t. y. dydis, pagal kurį nustatoma, ar tam tikros pavoingos medžiagos buvimas atliekose turi būti vertinamas dėl pasižymėjimo viena ar kita pavojingąja savybe) ir ribinių koncentracijų vertes.

Konkretūs atliekų pavojingųjų savybių (HP 1–HP 15) nustatymo metodai – Priedas Nr. 8¹⁶

Kai kurių atliekų klasifikavimo pavyzdžiai – Priedas Nr. 9

¹⁵ Reglamentu Nr. 1357/2014 pakeistas PDA III priedas, todėl nuorodą į reglamentą turi būti laikoma ir nuoroda į PDA III priedą.

¹⁶ Pastaba: į Metodikos Priedą Nr. 8 perkeltas ES gairių 3 priedo turinys.

Atkreipkite dėmesį, kad vadovaujantis PDA direktyvos III priedo nuostatomis atliekant vertinimą dėl tam tikrų pavojingųjų savybių, į vertinimą turi būti įtraukiamos tik tos medžiagos, kurių koncentracija atliekose viršija ribinę vertę (slenkstinį dydį), tai taikoma vertinant ar atliekos yra pavojingosios dėl savybių HP 4, HP 6, HP 8, HP 14.

Informacija apie pavojingosioms savybėms taikomas ribines vertes (slenkstinius dydžius) pateikta Priede Nr. 8 ir Priede Nr. 7-1.

Pastabos:

- nėra būtina atlikti įvertinimą dėl visų pavojingųjų savybių. Jei, pvz., yra pagrįstų įtarimų, kad atliekos gali būti pavojingosios dėl to, kad pasižymi savybe HP 14 (ekotoksiškos) ir atlikus bandymus ši informacija pasitvirtina – galima atliekoms priskirti pavojingųjų atliekų kodą, neatliekant bandymų dėl fizinių savybių HP 1, HP 2, HP 3, HP 12 ir (arba) sudėties tyrimų ir skaičiavimų, siekiant nustatyti ar atliekos pasižymi savybėmis HP 4, HP 5, HP 6, HP 7, HP 8, HP 10, HP 11 ir HP 13;
- skirtingai nuo kitų, anksčiau aprašytų III etapo žingsnių, šiuo atveju nėra būtina visais atvejais laikytis schemoje nurodyto veiksmų eiliškumo, nes kiekvienu atveju, atsižvelgiant į turimą informaciją apie atliekas, turi būti nusprendžiama kokius iš tyrimų (fizinių savybių nustatymo, ekotoksiškumo nustatymo ar sudėties tyrimus) racionaliausia atlikti pirmiau, nei kitus. Pvz., gali būti numanoma, kad atliekos pasižymi savybe HP 3 (degiosios), todėl pirmiausia gali būti atliktas bandymas siekiant nustatyti ar atliekos pasižymi šia savybe ir tuo atveju, jei bandymai tai patvirtins – atlikti kitų schemoje nurodytų veiksmų nėra poreikio;
- siekiant palengvinti atliekų identifikavimo procesą III etapo 1 žingsnyje surinktus/gautus duomenis (duomenis apie medžiagų koncentracijas), III etapo 3 žingsnyje surinktus duomenis apie atliekų sudėtyje esančias medžiagas (pavojingumo frazes) galima surašyti į bendrą lentelę, juos apibendrinant su PDA III priede nurodytais duomenimis – slenkstiniais dydžiais (žr. 18 pav.), toks duomenų apibendrinimas yra naudingas siekiant atlikti pirminę turimų duomenų analizę ir iš tolimesnio vertinio eliminuoti medžiagas, kurių koncentracijos neviršija slenkstinių dydžių.

Elementas/ Parametras	Nustatyta elemento koncentracija, mg/kg	Papildomi duomenys („blogiausio atvejo“ scenarijaus skaičiavimams)				Perskaičiuota koncentracija, %	Pavojingosios savybės/slenkstiniai dydžiai ³									
		Junginys	CAS Nr.	Eleme- nto atomi- nė masė	Jungin- io molek- ulinė masė		Paskaičiuota junginio koncentracija, mg/kg	HP4	HP5	HP6	HP7	HP8	HP10	HP11	HP13	HP14
								1%	1%	0,10%	0,10%	1%	0,30%	0,10%	10%	
Cd	1,10	CdCl ₂	10108-64-2	112,410	183,310	1,79	0,0002		H372	H301 (3), H330 (2)	H350		H360	H340		H410
Cr	52	CrO ₃	1333-82-0	51,990	99,990	100	0,010	H314	H372	H301 (3), H311 (3), H330 (2)	H350	H314	H361	H340	H317, H334	H410
Cu	23	CuCl ₂	7447-39-4	63,550	134,450	49	0,005	H315, H319		H301						H411
Pb	60	PbCl ₂	7758-95-4	207,2	278,100	81	0,008		H373	H302, H332	H351		H360			H410

18 pav.

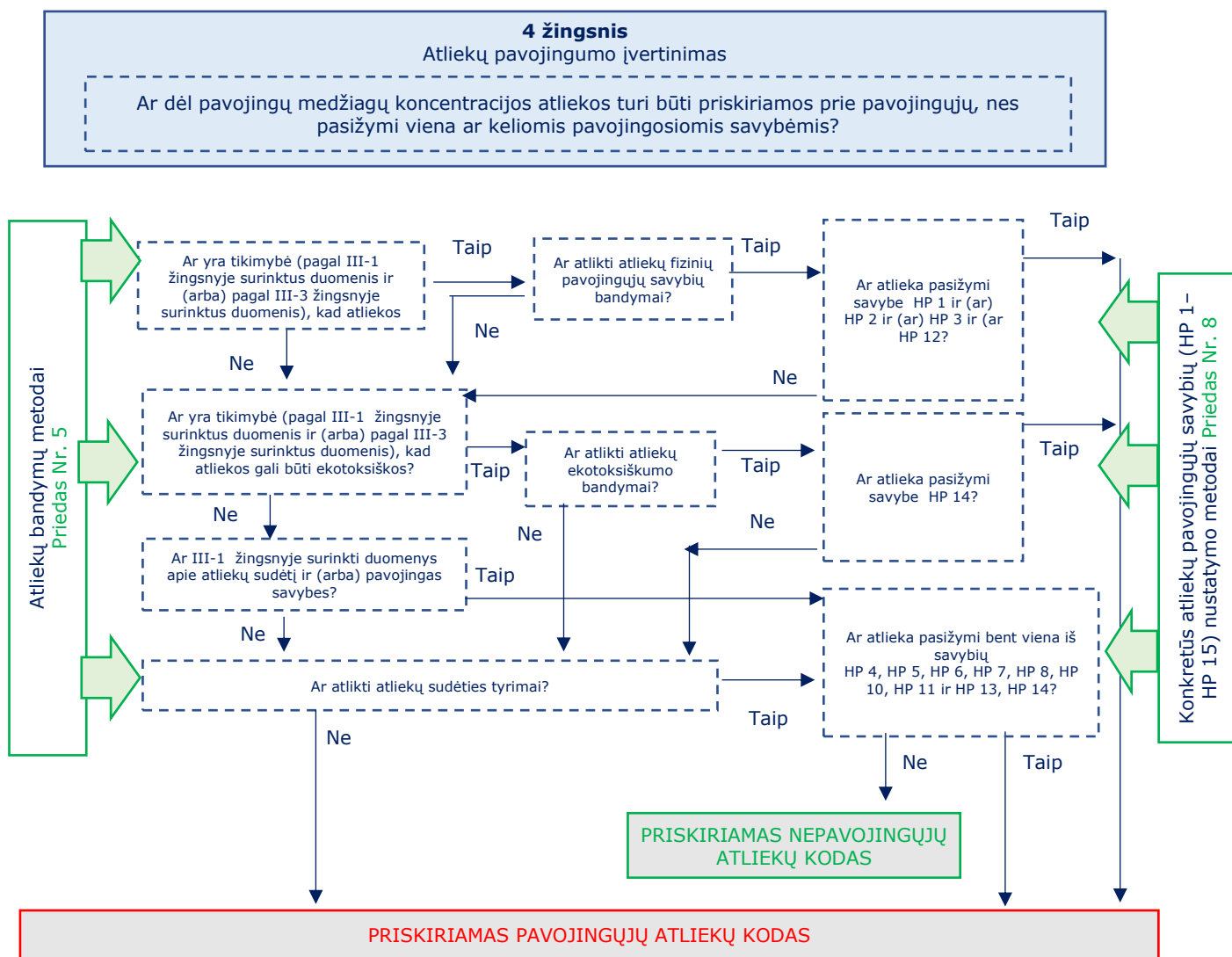
Duomenų surašymo formos pavyzdys

Dažniausiai koncentracijos nustatomos mg/kg, kai PDA III priede slenkstiniai ir ribiniai dydžiai nurodyti procentais. Perskaičiavimui į procentinę koncentraciją reikia nustatytą reikšmę mg/kg padalinti iš 10000; pvz., 5 mg/kg = 0,0005%.

Informacija apie kai kurių medžiagų galimus „blogiausio atvejo“ scenarijus, elementų atomines mases ir atitinkamų junginių molines mases pateikta Metodikos Priede Nr. 7-3.

19 pav.

Atliekų pavojingųjų savybių vertinimas

Literatūros šaltiniai

1. 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos sprendimas, kuriuo iš dalies keičiamos Sprendimo 2000/532/EB nuostatos dėl atliekų sąrašo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/98/EB
2. 2000 m. gegužės 3 d. Komisijos Sprendimas keičiantis Sprendimą 94/3/EB, nustatantį atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 75/442/EEB dėl atliekų 1 straipsnio a dalį, ir Tarybos sprendimą 94/904/EB, nustatantį pavojingų atliekų sąrašą pagal Tarybos direktyvos 91/689/EEB dėl pavojingų medžiagų 1 straipsnio 4 dalį (pranešta dokumentu Nr. C(2000) 1147) (2000/532/EB).
3. 2014 m. gruodžio 18 d. Komisijos Reglamentas (ES) Nr. 1357/2014, kuriuo pakeičiamas Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų ir panaikinančios kai kurios direktyvas III priedas.
4. Gairės dėl pagrindinių Atliekų direktyvos nuostatų aiškinimo (Europos Komisija. Aplinkos generalinis direktoratas (2013 m.): Gairės dėl pagrindinių Direktyvos 2008/98/EB dėl atliekų nuostatų aiškinimo).
5. https://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/atliekos/2018_C%20124_01%20%20Atliek%C5%B3%20klasifikavimo%20technin%C4%97s%20gair%C4%97s.pdf.

Priedai

Eil. Nr.	Pavadinimas
Priedas Nr. 1	Pavojingųjų atliekų identifikavimo ir klasifikavimo srities teisinis reguliavimas
Priedas Nr. 2	Atliekų sąrašas
Priedas Nr. 3	Buityje susidarančių pavojingųjų medžiagų identifikavimas ir klasifikavimas
Priedas Nr. 4	Specifinių atliekų srautų klasifikavimas:
<i>Priedas Nr. 4-1</i>	<i>Pakuočių atliekų klasifikavimo pavyzdys</i>
<i>Priedas Nr. 4-2</i>	<i>EEĮ atliekų klasifikavimas</i>
<i>Priedas Nr. 4-3</i>	<i>ENTP atliekų klasifikavimas</i>
<i>Priedas Nr. 4-4</i>	<i>Medienos atliekų klasifikavimas užsienio šalyse</i>
Priedas Nr. 5	Laboratoriniai tyrimai
Priedas Nr. 6	POT turinčių atliekų klasifikavimas
Priedas Nr. 7	Pavojingos medžiagos ir jų klasifikavimas:
<i>Priedas Nr. 7-1</i>	<i>Pavojingosios savybės HP1 – HP15 – ribinės vertės ir kita informacija</i>
<i>Priedas Nr. 7-2</i>	<i>Informacinis priedas kur ko ieškoti CLP duomenų bazėje</i>
<i>Priedas Nr. 7-3</i>	<i>Informacija apie dažniausiai atliekose randamų pavojingųjų medžiagų pavojingumo frazes, pavojingas savybes, „blogiausio atvejo“ junginius</i>
Priedas Nr. 8	Konkretūs atliekų pavojingųjų savybių (HP 1–HP 15) nustatymo metodai
Priedas Nr. 9	Atliekų klasifikavimo pavyzdžiai:
<i>Priedas Nr. 9-1</i>	<i>Statybos atliekų (turinčių akmenų anglių dervos) klasifikavimas</i>
<i>Priedas Nr. 9-2</i>	<i>Lakiųjų pelenų atliekų klasifikavimas</i>
<i>Priedas Nr. 9-3</i>	<i>Statybinių atliekų – užteršto grunto klasifikavimo pavyzdys</i>